

Ubezpieczenie ryzyk budowlanych (CAR) /montażowych (EAR)

Dokument zawierający informacje o produkcie ubezpieczeniowym

Przedsiębiorstwo: InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna Vienna Insurance Group z siedzibą w Polsce, ul. Noakowskiego 22, 00-668 Warszawa, numer zezwolenia Ministra Finansów DU/905/A/KP/93 z 5 listopada 1993 roku

Produkt: **ryzyk budowlanych (CAR)/montażowych (EAR)**

Pełne informacje podawane przed zawarciem umowy i informacje umowne podawane są w innych dokumentach, w tym w Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia zatwierdzonych uchwałą nr 05/06/07/2021 Zarządu InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna Vienna Insurance Group z dnia 6 lipca 2021 roku.

Jakiego rodzaju jest to ubezpieczenie?

Ubezpieczenie ryzyk budowlanych (CAR)/montażowych (EAR) to ochrona ubezpieczeniowa od wszystkich nagłych i niespodziewanych zdarzeń, które mogą powstać w trakcie wykonywania robót budowlano-montażowych w przedmiocie ubezpieczenia, tj. w robotach, materiałach jak również mieniu istniejącym, sprzęcie, wyposażeniu, zapleczu budowy, maszynach budowlanych oraz zapewnia ochronę ubezpieczeniową przed szkodami wyrządzonymi osobom trzecim.

Co jest przedmiotem ubezpieczenia?

- ✓ roboty budowlane/montażowe zgodnie z podpisaną umową kontraktową, wyszczególnione w harmonogramie rzeczowo – finansowym,
- ✓ maszyny budowlane, wyposażenie zaplecza budowy/montażu, urządzenia i sprzęt budowlany/montażowy wykorzystywane podczas wykonywania robót budowlanych/montażowych,
- ✓ mienie istniejące,
- ✓ odpowiedzialność cywilna deliktowa Ubezpieczającego/Ubezpieczonego za szkody na osobie i w mieniu wyrządzone osobom trzecim, nie związanym z procesem inwestycyjnym i nie będącym stroną umowy o roboty budowlane/montażowe – Poszkodowanemu/Poszkodowanym w związku z wykonywaniem robót budowlanych/montażowych objętych ochroną ubezpieczeniową.

Suma ubezpieczenia:

- ✓ ustalona na wniosek Ubezpieczającego, który proponuje ją kierując się pełną wartością robót budowlanych/montażowych (wartością wynikającą z podpisanej umowy kontraktowej) oraz wartością ubezpieczonego mienia.

Suma gwarancyjna:

- ✓ ustalona na wniosek Ubezpieczającego, która jest górną granicą odpowiedzialności Ubezpieczyciela w odniesieniu do jednego i wszystkich zdarzeń zaistniałych w okresie ubezpieczenia.

Jakie są ograniczenia ochrony ubezpieczeniowej?

InterRisk nie odpowiada w szczególności za szkody:

- ! w wyniku winy umyślnej (umyślnego działania lub zaniechania) lub rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego/Ubezpieczonego,
- ! na skutek działań wojennych, stanu wojennego, rozruchów i zamieszek wewnętrznych, sabotażu, strajków, aktów terroru,
- ! w wyniku działania promieniowania jonizującego lub skażenia radioaktywnego,
- ! w wyniku skażenia lub zanieczyszczenia środowiska lub ubezpieczonego mienia odpadami (w rozumieniu ustawy o odpadach), chemikaliami, cieczami, gazami albo zanieczyszczeniami (w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska) emitowanymi do otoczenia,
- ! w materiałach eksploatacyjnych, maszynach i urządzeniach budowlanych,
- ! osobowe poniesione przez osoby zatrudnione przez Ubezpieczającego lub inny podmiot,
- ! górnicze – w rozumieniu ustawy Prawo górnicze i geologiczne,
- ! w pojazdach podlegających obowiązkowi rejestracji zgodnie z przepisami ustawy Prawo o ruchu drogowym,
- ! polegające na przywłaszczeniu, sprzeniewierzeniu, zaginięciu i kradzieży bez śladów włamania.

Czego nie obejmuje ubezpieczenie?

- x ryzyk, o których mowa w klauzulach dodatkowych, a które nie zostały wykupione np. InterRisk nie będzie wypłacał odszkodowań związanych ze szkodami spowodowanymi wadami projektowymi chyba, że zakres ochrony został rozszerzony o klauzulę 115, spowodowanych wibracją albo usunięciem lub osłabieniem elementów nośnych chyba, że zakres ochrony został rozszerzony o klauzulę 120

Gdzie obowiązuje ubezpieczenie?

- ✓ na terytorium RP w miejscu określonym w umowie ubezpieczenia

Co należy do obowiązków ubezpieczonego?

- przestrzeganie obowiązujących przepisów prawa, przepisów branżowych oraz zaleceń producentów
- niezwłoczne powiadomienie InterRisk o zaistnieniu szkody
- użycie dostępnych środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia rozmiarów szkody

Jak i kiedy należy opłacać składki?

Składkę należy opłacić w wysokości, formie (gotówka lub przelew) i terminach określonych w umowie ubezpieczenia.

Kiedy rozpoczyna się i kończy ochrona ubezpieczeniowa?

Odpowiedzialność InterRisk rozpoczyna się od dnia wskazanego w umowie jako początek okresu ubezpieczenia.

Ochrona ubezpieczeniowa wygasa:

- a) z chwilą końcowego odbioru przez Zleceniodawcę robót budowlanych/montażowych lub rozpoczęcia eksploatacji/użytkowania – zgodnie z podpisaną umową kontraktową,
- b) z dniem odbioru, oddania do eksploatacji lub rozpoczęcia eksploatacji/użytkowania dla części robót budowlanych/montażowych, które zostały poddane próbom, testom i oddane do eksploatacji lub rozpoczęto ich użytkowanie/eksploatację,
- c) z dniem rozwiązania umowy kontraktowej.

Jak rozwiązać umowę?

Jeżeli umowę ubezpieczenia zawarto na okres dłuższy niż sześć miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpić od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni a w przypadku, gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia.

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA RYZYK BUDOWLANYCH (CAR)/MONTAŻOWYCH (EAR) (Contractors' All Risks/Erection All Risks)

SPIS TREŚCI

Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej	rewers str. 1
POSTANOWIENIA OGÓLNE	1
DEFINICJE	1
POSTANOWIENIA WSPÓLNE DLA SEKCJI I i SEKCJI II	
OGROANICZENIA I WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI	
– WYŁĄCZENIA GENERALNE	4
ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA	4
POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI	5
ROZWIĄZANIE UMOWY UBEZPIECZENIA	5
SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA	5
PRAWA I OBOWIĄZKI STRON UMOWY	6
ZGŁOSZENIE SZKODY. USTALENIE ROZMIARU SZKODY I WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA	7
WYPŁATA ODSZKODOWANIA	8
ROSZCZENIA REGRESOWE	8
SEKCJA I – UBEZPIECZENIE MIENIA	
PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA	8

ZAKRES UBEZPIECZENIA	8
OGROANICZENIA I WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI	
– WYŁĄCZENIA SPECJALNE SEKCJI I	8
SUMA UBEZPIECZENIA I WARUNKI JEJ ZMIANY	9
USTALENIE ROZMIARU SZKODY I WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA	9
SEKCJA II – UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ	
PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA	10
ZAKRES UBEZPIECZENIA	10
OGROANICZENIA I WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI	
– WYŁĄCZENIA SPECJALNE SEKCJI II	10
SUMA GWARANCYJNA I WARUNKI JEJ ZMIANY	10
USTALENIE ROZMIARU SZKODY I WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA	11
POSTANOWIENIA KOŃCOWE WSPÓLNE	11
Załącznik nr 1 do owu:	
KLAUZULE INDYWIDUALNE do OWU CAR/EAR	11
I. KLAUZULE WSPÓLNE DLA KONTRAKTÓW BUDOWLANYCH I MONTAŻOWYCH	12
II. KLAUZULE DLA KONTRAKTÓW BUDOWLANYCH (CAR)	14
III. KLAUZULE DLA KONTRAKTÓW MONTAŻOWYCH (EAR)	17

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§1

- Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia ryzyk budowlanych/montażowych od wszystkich ryzyk, zwane dalej owu, mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych pomiędzy osobami fizycznymi, prawnymi oraz jednostkami organizacyjnymi nie posiadającymi osobowości prawnej, prowadzącymi działalność gospodarczą, będącymi inwestorami lub wykonawcami robót budowlanych/montażowych, zwanymi dalej Ubezpieczającymi a InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna Vienna Insurance Group, zwanym dalej Ubezpieczycielem.
- Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia określają zasady ubezpieczania mienia (w Sekcji I) i odpowiedzialności cywilnej (w Sekcji II), w związku z wykonywaniem robót budowlanych/montażowych.
- Umowę ubezpieczenia można zawrzeć także na cudzy rachunek, z tym, że Ubezpieczony imiennie wskazany jest w umowie (polisie) lub też w zależności od rodzaju zawartej umowy ubezpieczenia nie jest wskazany w (umowie) polisie.
- Do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone, za zgodą stron, postanowienia dodatkowe lub odmienne, z tym, że różnice między niniejszymi owu, a treścią umowy ubezpieczenia Ubezpieczyciel przedstawi Ubezpieczającemu na piśmie przed zawarciem umowy. W razie niedopełnienia tego obowiązku Ubezpieczyciel nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego. Przepisu nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.
- Wszystkie postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w niniejszych owu muszą być, pod rygorem ich nieważności, sporządzone na piśmie.

DEFINICJE

§2

W rozumieniu niniejszych owu przez poniższe określenia uważa się:

- Akty terroru** – nielegalne działania i akcje organizowane z pobudek ideologicznych, religijnych, politycznych lub społecznych, indywidualne lub grupowe, prowadzone przez osoby działające samodzielnie lub na rzecz, bądź z ramienia jakiegokolwiek organizacji lub rządu, skierowane przeciwko osobom, obiektom lub społeczeństwu, mające na celu wywarcie wpływu na rząd, wprowadzenie chaosu, zastraszenie ludności i dezorganizację życia publicznego przy użyciu przemocy lub groźby użycia przemocy.
- Budowla** – każdy obiekt budowlany nie będący budynkiem lub obiektem małej architektury, wraz z instalacjami i urządzeniami, stanowiący całość techniczno-użytkową, wybudowany zgodnie z ustawą Prawo budowlane.
- Budynek** – obiekt budowlany trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadający fundament i dach, wraz z wbudowanymi instalacjami, urządzeniami technicznymi oraz zainstalowanymi na stałe elementami wykończeniowymi, stanowiący całość techniczno - użytkową, wybudowany zgodnie z ustawą Prawo budowlane.
- Deszcz** – opad atmosferyczny, dosięgający powierzchni Ziemi w postaci kropel wody o średnicy większej od 0,5 mm.
- Dozór stały** – ochrona ubezpieczonego mienia przez osoby zatrudnione przez Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub podmiot posiadający uprawnienia do prowadzenia działalności w zakresie ochrony osób i mienia.
- Dym i sadza** – zawiesina cząstek w powietrzu będąca bezpośrednim skutkiem

spalania, która nagle wydobyla się ze znajdujących się w miejscu ubezpieczenia urządzeń, eksploatacyjnych zgodnie z przeznaczeniem, przy sprawnym funkcjonowaniu urządzeń wentylacyjnych i oddymiających lub będące następstwem powstania pożaru w miejscu ubezpieczenia lub w jego bezpośrednim otoczeniu.

- Franszyza redukcyjna** – ustalona w umowie ubezpieczenia wartość wyrażona procentowo lub kwotowo, pomniejszająca łączne odszkodowanie za wszystkie szkody wynikłe z jednego zdarzenia. Nie ma zastosowania w szkodach na osobie.
- Grad** – opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu.
- Gotówka** – krajowe i zagraniczne środki płatnicze, na które składają się monety i banknoty.
- Katastrofa budowlana** – niezamierzone i gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części, a także konstrukcyjnych elementów rusztowań, elementów urządzeń formujących, ścianek szczelnych i obudowy wykopów, w rozumieniu ustawy Prawo budowlane.
- Koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzi** – wydatki mające na celu doprowadzenie terenu budowy po szkodzi do stanu umożliwiającego naprawienie szkody i dalsze prace, w tym koszty związane z:
  - uprzątnięciem uszkodzonych elementów robót budowlanych/montażowych, które musiały być wyburzone, zdemontowane lub usunięte przed rozpoczęciem właściwej naprawy uszkodzeń zgodnie z wymaganą technologią,
  - uprzątnięciem elementów nieuszkodzonych, które musiały być wyburzone, zdemontowane lub usunięte przed rozpoczęciem właściwej naprawy uszkodzeń zgodnie z wymaganą technologią,
  - usunięciem i wywozem naniesionych obcych materiałów takich jak śmieci, muł rzeczny, ziemia, gałęzie, zawiesiny, osady czy inne zanieczyszczenia, które pokrywają wykonane roboty budowlane/montażowe (niezależnie od tego czy pochodzą z terenu budowy/montażu czy spoza terenu budowy/montażu),
  - oczyszczeniem wykonanych robót budowlanych/montażowych, które uległy zamuleniu, zalaniu lub innemu zanieczyszczeniu.
- Kradzież z włamaniem** – dokonanie albo usiłowanie zaboru mienia z:
  - lokalu/pomieszczenia zamkniętego na co najmniej jeden zamek lub kłódkę,
  - terenu budowy/montażu ogrodzonego parkanem, siatką drucianą, płotem, oświetlonego i całodobowo dozorowanego, zabezpieczonych w sposób uniemożliwiający dostęp bez użycia siły:
    - po uprzednim usunięciu zabezpieczeń przy użyciu siły (czego dowodami będą pozostawione ślady włamania lub wyważenia) lub otworzenia zabezpieczeń oryginalnym kluczem, który sprawca zdobył przez kradzież z włamaniem do innego lokalu lub w wyniku rabunku,
    - albo przez sprawcę, który ukrył się w lokalu przed jego zamknięciem, jeżeli Ubezpieczający/Ubezpieczony nie był w stanie, przy zachowaniu należytej staranności, tego faktu ujawnić, a sprawca pozostawił ślady mogące stanowić dowód jego ukrycia się.
- Inwentaryzacja braków/ubytków w mieniu i/lub inwentaryzacja usterek kontraktowych** – spis z natury, mający na celu ocenę rzeczowego stanu mienia i/lub wykonania robót oraz wskazanie braków/ubytków w mieniu i/lub wskazanie usterek kontraktowych, przeprowadzony przez komisję inwentaryzacyjną w skład, której wchodzi: kierownik robót budowlanych/montażowych lub osoba przez niego upoważniona, inspektor nadzoru inwestorskiego oraz przedstawiciel zamawiającego.

**Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 roku
o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej**

RODZAJ INFORMACJI	NUMER JEDNOSTKI REDAKCYJNEJ WZORCA UMOWY
1. Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub wartości wykupu ubezpieczenia	§2, §5, §11-16, §19, §20, §21, §22, §25-27, Klauzule indywidualne
2. Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	§3, §9 ust. 3, §17, §18, §23, §24 Klauzule indywidualne
3. Koszty oraz inne obciążenia potrącane ze składek ubezpieczeniowych, z aktywów ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych lub poprzez umorzenie jednostek uczestnictwa ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych	Nie dotyczy
4. Wartość wykupu ubezpieczenia w poszczególnych okresach trwania ochrony ubezpieczeniowej oraz okres, w którym roszczenie o wypłatę wartości wykupu nie przysługuje	Nie dotyczy

- 14. Lawina** – gwałtowne zsuwanie się lub staczanie mas śniegu, lodu, skał, kamieni, błota ze zboczy górskich.
- 15. Lokal** – przestrzeń wydzielona w budynku trwałymi ścianami wraz z wbudowanymi instalacjami, urządzeniami technicznymi oraz zainstalowanymi na stałe elementami wykończeniowym, stanowiąca całość techniczną i użytkową, składającą się z jednego lub większej liczby pomieszczeń, użytkowana wyłącznie przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego na podstawie tytułu prawnego w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą.
- 16. Maszyny budowlane** – maszyny posiadające własny napęd i wymagające obsługi operatora oraz pojazdy wolnobieżne (np. koparki, dźwigi, walce, rozścielacze, spychacze), nie podlegające obowiązkowi rejestracji zgodnie z przepisami ustawy Prawo o ruchu drogowym, używane do realizacji kontraktu.
- 17. Materiały wybuchowe** – substancje chemiczne stałe lub ciekłe albo mieszaniny substancji, zdolne do reakcji chemicznej z wytworzeniem gazu o takiej temperaturze i ciśnieniu i z taką szybkością, że mogą powodować zniszczenia w otaczającym środowisku, a także wyroby wypełnione materiałem wybuchowym.
- 18. Miejsce ubezpieczenia** – miejsce, w którym przedmiot ubezpieczenia jest objęty ochroną ubezpieczeniową, wskazane w umowie ubezpieczenia.
- 19. Mienie istniejące (mienie istniejące przed rozpoczęciem inwestycji i/lub robót budowlanych/montażowych)** – mienie należące do inwestora, za szkody w którym odpowiedzialność ponosi Ubezpieczający lub Ubezpieczony:
- 1) znajdujące się na terenie budowy/montażu,
  - 2) znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie robót montażowych objętych ochroną ubezpieczeniową,
  - 3) budynki, budowle, instalacje i inne mienie w/na którym wykonywane są roboty budowlane/montażowe (w przypadku rozbudowy, modernizacji lub remontu).
- 20. Mienie pracownicze** – mienie osobiste pracowników Ubezpieczającego/Ubezpieczonego, znajdujące się w miejscu pracy, o ile jego przechowywanie lub posiadanie w miejscu pracy nie jest zabronione przez pracodawcę lub na podstawie obowiązujących przepisów prawa oraz własne narzędzia niezbędne do wykonywania pracy, z wyłączeniem gotówki, czeków, weksli, kart płatniczych, dokumentów, biżuterii, komputerów przenośnych, telefonów komórkowych, sprzętu fotograficznego, sprzętu video, wyrobów futrzarskich, pojazdów mechanicznych (za wyjątkiem wózków inwalidzkich).
- 21. Obiekt budowlany:**
- 1) budynek wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi,
  - 2) budowlę stanowiącą całość techniczno-użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami,
  - 3) obiekt małej architektury.
- 22. Obiekt małej architektury** – należy przez to rozumieć niewielkie objekty, a w szczególności:
- 1) kultu religijnego, jak: kapliczki, krzyże przydrożne, figury,
  - 2) posągi, wodotryski i inne objekty architektury ogrodowej,
  - 3) użytkowe służące rekreacji codziennej i utrzymaniu porządku, jak: piaskownice, huśtawki, drabinki, śmietniki.
- 23. Okres gwarancji/rękojmi** – okres zaczynający się w dniu przekazania przez wykonawcę całości lub części robót inwestorowi (przejęcia, przekazania w użytkowanie, odbioru końcowego) i obejmujący okres gwarancji wynikający z umowy kontraktowej i okres rękojmi wynikający z ustawy Kodeks Cywilny.
- 24. Podwykonawca** – podmiot gospodarczy związany z wykonawcą umową na wykonanie części robót budowlanych/montażowych, wymieniony w umowie kontraktowej.
- 25. Poszkodowany** – każda osoba fizyczna, prawna lub jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, a posiadająca zdolność prawną (nie będąca stroną umowy kontraktowej ani osobą, na rzecz której zostało zawarte ubezpieczenie) względem której odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę ponosi Ubezpieczający/Ubezpieczony, z zastrzeżeniem odpowiedzialności wzajemnej pomiędzy Ubezpieczonymi i Ubezpieczającym.
- 26. Powódź** – zalanie terenu w następstwie podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących lub stojących, wskutek następujących naturalnych zjawisk:
- 1) opady atmosferyczne,
  - 2) spływ wód po zboczach lub stokach na terenach górskich lub falistych,
  - 3) topnienie kry lodowej,
  - 4) tworzenia się zatorów lodowych,
  - 5) piętrzenie się wód spowodowanych oddziaływaniem wiatru.
- 27. Przepięcie** – napięcie przekraczające wartości dopuszczalne określone przez producenta dla danej maszyny lub urządzenia, pojawiające się wskutek nagłych zmian napięcia lub natężenia w sieci elektrycznej.
- 28. Pożar** – działanie ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozprzestrzenił się o własnej sile.
- 29. Przywłaszczenie** – bezprawne rozporządzanie cudzą rzeczą ruchomą znajdującą się w posiadaniu sprawcy, z wyłączeniem osoby uprawnionej (właściciela), poprzez włączenie jej do swojego majątku i powiększenie w ten sposób swojego stanu posiadania. Przywłaszczona rzecz musi wcześniej znajdować się w legalnym posiadaniu np. na podstawie ważnej umowy najmu, dzierżawy.
- 30. Rabunek (rozbój)** – dokonanie albo usiłowanie zaboru mienia przez sprawcę, który w celu jego przywłaszczenia zastosował wobec Ubezpieczającego/Ubezpieczonego, osób przez niego zatrudnionych lub osób, za które Ubezpieczający/Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność:
- 1) przemoc fizyczną lub groźbę jej natychmiastowego użycia,
  - 2) albo doprowadził te osoby do stanu nieprzytomności lub bezbronności.
- 31. Sabotaż** – nielegalne działania i akcje organizowane z pobudek ideologicznych lub politycznych, indywidualne lub grupowe, skierowane przeciwko osobom lub obiektom, mające na celu wywołanie zakłóceń w transporcie publicznym lub w pracy firm usługowych albo produkcyjnych.
- 32. System ubezpieczenia na pierwsze ryzyko** – system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia ustalana jest według wysokości prawdopodobnej maksymalnej straty, jaka może powstać wskutek jednego zdarzenia objętego zakresem ubezpieczenia.
- 33. System ubezpieczenia na sumy stałe** – system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia powinna odpowiadać całkowitej wartości mienia (w odniesieniu do danego przedmiotu ubezpieczenia).
- 34. Szkada** – utrata, uszkodzenie lub zniszczenie ubezpieczonego mienia bezpośrednio wskutek wystąpienia jednego lub kilku zdarzeń (przyszłych i niepewnych) objętych zakresem ubezpieczenia, występujących niespodziewanie i niezależnie od woli Ubezpieczającego/Ubezpieczonego.
- 35. Szkada częściowa** – szkoda, gdy mienie nadaje się do naprawy i koszty naprawy nie przekraczają wartości rzeczywistej ubezpieczonego mienia w dniu poprzedzającym zaistnienie szkody/w dniu szkody (dotyczy **Sekcji I**).
- 36. Szkada całkowita** – szkoda, gdy mienie nie nadaje się do naprawy lub koszty naprawy są równe lub przekraczają wartość rzeczywistą ubezpieczonego mienia w dniu poprzedzającym zaistnienie szkody/w dniu szkody (dotyczy **Sekcji I**).
- 37. Szkada na osobie** – śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia oraz straty pozostające w normalnym związku przyczynowym ze śmiercią, uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia (dotyczy **Sekcji II**).
- 38. Szkada w mieniu osób trzecich** – uszkodzenie lub zniszczenie mienia oraz straty pozostające w normalnym związku przyczynowym z uszkodzeniem lub zniszczeniem rzeczy (dotyczy **Sekcji II**).
- 39. Sekcje w owu CAR/EAR** – dwie niezależne części owu obejmujące: w **Sekcji I** – ubezpieczenie mienia objętego umową kontraktową w zakresie wykonywania robót budowlanych/montażowych oraz w **Sekcji II** – ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody na osobie i w mieniu wyrządzone osobom trzecim w związku z wykonywaniem robót budowlanych/montażowych.
- 40. Teren budowy/montażu** – przestrzeń, w której prowadzone są roboty budowlane/montażowe wraz z powierzchnią zajmowaną przez zaplecze budowy/montażu (baraki, pomieszczenia magazynowe, socjalne i warsztatowe, sanitariaty itp.), maszyny, urządzenia i sprzęt budowlany/montażowy.
- 41. Trzęsienie ziemi** – nie wywołane działalnością człowieka zaburzenie systemu równowagi we wnętrzu ziemi, któremu towarzyszą wstrząsy i drgania gruntu.
- 42. Uderzenie pioruna** – bezpośrednie odprowadzenie ładunku elektrycznego z atmosfery do ziemi przez ubezpieczone mienie.
- 43. Ubezpieczający** – podmiot prowadzący działalność gospodarczą, zaangażowany w realizację kontraktu budowlanego/montażowego (inwestor, zamawiający, wykonawca), zawierający umowę ubezpieczenia i zobowiązany do opłacenia składki ubezpieczeniowej.
- 44. Ubezpieczony(-eni)** – podmiot(-y) prowadzący(-e) działalność gospodarczą, zaangażowany(-e) w realizację kontraktu budowlanego/montażowego (inwestor, zamawiający, wykonawcy, podwykonawcy), na rzecz którego(-ych) Ubezpieczający zawarł umowę ubezpieczenia.
- 45. Umowa kontraktowa** – umowa na wykonanie robót budowlanych/montażowych.
- 46. Upadek statku powietrznego** – katastrofa bądź przymusowe lądowanie statku powietrznego, a także upadek jego części lub przewożonego w nim ładunku.
- 47. Wartość:**
- 1) **księgową (ewidencyjną) brutto (WKB)** – wartość mienia wynikająca z ewidencji księgowej, która zgodnie z ustawą o rachunkowości odpowiada wartości początkowej mienia, z uwzględnieniem kolejnych przeszacowań,
  - 2) **odtworzeniową nową (NRV)** – wartość odpowiadająca kosztom przywrócenia mienia do stanu nowego lecz nie ulepszego, tj.:
    - a) w przypadku obiektu budowlanego – wartość odpowiadająca kosztom remontu lub odbudowy w tym samym miejscu, z uwzględnieniem dotychczasowych wymiarów, materiałów, technologii, konstrukcji i standardu wykończenia,
    - b) w przypadku maszyn, urządzeń i wyposażenia – wartość odpowiadająca cenie zakupu, kosztom naprawy lub wytworzenia nowego przedmiotu tego samego rodzaju, typu lub mocy oraz o tych samych parametrach, powiększona o koszty (jeżeli występują) zwykłego transportu i montażu,
  - 3) **rzeczywistą (Wrz)** – wartość odtworzeniową nową pomniejszoną o stopień zużycia technicznego.
- 48. Wiatr** – poziomy lub prawie poziomy ruch powietrza względem powierzchni ziemi

wywołany przez różnicę ciśnień oraz różnice w ukształtowaniu powierzchni.

- 49. Wybuch** – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołanym ich właściwością rozprzestrzeniania się. W odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników, zdarzenie można uznać za wybuch tylko wówczas, gdy ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozdarciu w takich rozmiarach, iż wskutek ujścia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień. Za wybuch uważa się również implozję polegającą na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym.
- 50. Wykonawca** – podmiot gospodarczy profesjonalnie zajmujący się wykonawstwem robót budowlanych/montażowych przyjmujący zlecenie na wykonanie robót budowlanych/montażowych.
- 51. Wyposażenie zaplecza budowy/montażu, urządzenia i sprzęt budowlany/montażowy** – baraki, pomieszczenia magazynowe, socjalne i warsztatowe, ogrodzenia, sanitariaty, narzędzia, atestowane rusztowania, podnośniki, przenośniki, betoniarki, agregaty, sprężarki, zagęszczarki itp. wykorzystywane przy realizacji robót budowlanych/montażowych.
- 52. Zalanie** – szkoda powstała wskutek:
- 1) niezamierzonego i niekontrolowanego wydostania się wody, pary wodnej lub płynów z instalacji i urządzeń sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, grzewczej, klimatyzacyjnej lub technologicznej na skutek awarii tych urządzeń,
  - 2) cofnięcia się wody lub ścieków z urządzeń publicznej sieci kanalizacyjnej,
  - 3) nieumyślnego pozostawienia otwartych kranów lub innych zaworów w urządzeniach sieci określonych w ppkt 1,
  - 4) samoczynnego uruchomienia się automatycznych instalacji gaśniczych (tryskaczowych lub zraszaczowych), z wyłączeniem przypadków będących następstwem pożaru, prób, naprawy, przebudowy oraz modernizacji instalacji lub budynku.
- 53. Zapadanie się ziemi** – obniżenie terenu z powodu zaważenia się naturalnych podziemnych pustych przestrzeni w gruncie.
- 54. Zamawiający/Inwestor** – podmiot gospodarczy lub osoba fizyczna zlecający wykonanie robót na podstawie umowy o roboty budowlane/montażowe.
- 55. Zdarzenie** – niezależne od woli Ubezpieczającego/Ubezpieczonego zdarzenie przysze i niepewne, zaistniałe w okresie ubezpieczenia, będące przyczyną powstania:
- 1) szkody w ubezpieczonym mieniu objętym umową kontraktową o wykonanie robót budowlanych/montażowych (w odniesieniu do **Sekcji I**),
  - 2) lub szkody na osobie i/lub w mieniu, rodzącej odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego i pozostającej w związku z wykonywaniem robót budowlanych/montażowych (w odniesieniu do **Sekcji II**).
- 56. Zdarzenia główne** – nagłe i niespodziewane zdarzenia spowodowane ryzykami naturalnymi – np. powódź, deszcz, wiatr, uderzenie pioruna, zapadanie i osunięcie się ziemi, trzęsienie ziemi, wybuch wulkanu, tsunami, cyklon.
- 57. Zdarzenia pozostałe** – nagłe i niespodziewane zdarzenia nie będące zdarzeniami głównymi – np. katastrofa budowlana, pożar, wybuch, kradzież, zalanie wskutek awarii urządzeń wodno – kanalizacyjnych i innych instalacji technologicznych.
- 58. Odpowiedzialność wzajemna** – odpowiedzialność cywilna za szkody rzeczowe i osobowe powodujące roszczenia pomiędzy osobami objętymi ubezpieczeniem.

POSTANOWIENIA WSPÓLNE DLA SEKCJI I I SEKCJI II

OGROMACZENIA I WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI – WYŁĄCZENIA GENERALNE

§3

1. Ubezpieczyciel jest wolny od odpowiedzialności, jeżeli Ubezpieczający/Ubezpieczony wyrządził szkodę umyślnie. W razie rażącego niedbalstwa odszkodowanie się nie należy, chyba że wypłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności. Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkody wyrządzone umyślnie przez osobę, z którą Ubezpieczający/Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.
2. Ponadto umowa ubezpieczenia nie obejmuje i w związku z tym Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek:
  - 1) zajęcia, konfiskaty, zawłaszczenia, nacjonalizacji, rekwizycji, zniszczenia, które nastąpiły na mocy aktu prawnego (niezależnie od jego formy) wydanego przez uprawnione organy państwa lub na podstawie decyzji administracyjnej,
  - 2) strajków i niepokojów społecznych,
  - 3) działań wojennych, stanu wojennego, rozruchów i zamieszek, sabotażu a także aktów terroru,
  - 4) działania promieniowania jonizacyjnego lub skażenia radioaktywnego, bez względu na źródło jego pochodzenia, a szczególności pochodzące z paliwa jądrowego lub jakichkolwiek odpadów promieniotwórczych powstałych w wyniku reakcji rozpadu albo syntezy jądrowej,
  - 5) skażenia lub zanieczyszczenia środowiska lub ubezpieczonego mienia odpadami (w rozumieniu ustawy o odpadach), chemikaliami, cieczami, gazami albo zanieczyszczeniami (w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska) emitowanymi do otoczenia,
  - 6) całkowitego lub częściowego przerwania robót oraz powstałe w związku z pro-

wadzeniem prac bez zezwoleń lub uprawnień wymaganych zgodnie z przepisami prawa, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego.

3. Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za kary administracyjne i sądowe oraz kary umowne i szkody spowodowane niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązań wynikających z kontraktu, szkody wynikające z rozwiązania kontraktu oraz szkody polegające na utracie korzyści, które Ubezpieczony by uzyskał, gdyby szkody mu nie wyrządziły.
4. Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkody w materiałach eksploatacyjnych, maszynach i urządzeniach budowlanych.
5. Ubezpieczyciel nie świadczy ochrony ani nie wypłaci świadczenia w zakresie w jakim ochrona lub wypłata świadczenia naraziłyby Ubezpieczyciela na konsekwencje związane z nieprzestrzeganiem rezolucji ONZ lub regulacji sankcyjnych, embarga handlowego lub sankcji ekonomicznych wprowadzonych na podstawie prawa Unii Europejskiej lub Stanów Zjednoczonych Ameryki lub prawa innych krajów i regulacji wydanych przez organizacje międzynarodowe, jeśli mają zastosowanie do przedmiotu umowy.

ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA

§4

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie pisemnego wniosku Ubezpieczającego.
2. Umowę ubezpieczenia można zawrzeć także na cudzy rachunek, z tym, że Ubezpieczony imiennie wskazany jest w umowie (polisie) lub też w zależności od rodzaju zawartej umowy ubezpieczenia nie jest wskazany w (umowie) polisie.
3. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek:
  - 1) zarzuty mające wpływ na odpowiedzialność Ubezpieczyciela może także podnieść przeciwko Ubezpieczonemu,
  - 2) Ubezpieczony może żądać, aby Ubezpieczający udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy oraz ogólnych warunków ubezpieczenia w zakresie, w jakim dotyczą jego planów i obowiązków, a także o sposobie obliczania i opłacania składki ubezpieczeniowej,
  - 3) Ubezpieczony uprawniony jest do żądania należytego świadczenia bezpośrednio od Ubezpieczyciela, chyba że strony umówiły się inaczej; jednakże takie uzgodnienie nie może zostać dokonane, jeżeli zdarzenie losowe już zaszło.
4. Obowiązki informacyjne wynikające z niniejszych owu i umowy ubezpieczenia obciążają Ubezpieczonego, jeżeli wiedział on o zawarciu ubezpieczenia na jego rachunek.
5. Wniosek ubezpieczeniowy powinien zawierać co najmniej następujące dane:
  - 1) imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) Ubezpieczającego,
  - 2) imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) Ubezpieczonego (dotyczy przypadku zawarcia umowy na cudzy rachunek w formie imiennej),
  - 3) miejsce lub miejsca ubezpieczonego mienia oraz prowadzonych robót budowlanych i/lub montażowych,
  - 4) przedmiot ubezpieczenia,
  - 5) zakres ubezpieczenia – zakres rzeczowo-finansowy robót wynikający z podpisanej umowy o roboty budowlane i/lub montażowe,
  - 6) propozycję sum ubezpieczenia i limitów w ramach ubezpieczenia **Sekcji I** (dla poszczególnych pozycji oraz sposób ich ustalenia) i/lub sumy gwarancyjnej i jej podlimitów w ramach ubezpieczenia **Sekcji II**,
  - 7) okres ubezpieczenia oraz czas realizacji robót budowlanych/montażowych wynikający z podpisanej umowy kontraktowej,
  - 8) szczegóły techniczne wykonywanych robót (z dokumentacji technicznej: opis techniczny, charakterystyka obiektu budowlanego, technologia robót, warunki geotechniczne),
  - 9) opis bezpośredniego otoczenia miejsca ubezpieczonych robót budowlanych/montażowych i czynników mogących stwarzać zagrożenie (m.in. odległość od miejsca prowadzonych robót budowlanych/montażowych, głębokość posadowienia fundamentów oraz sposób jego zabezpieczenia, głębokość najniższego wykopu realizowanego w ramach robót budowlanych/montażowych),
  - 10) wykaz maszyn budowlanych z ich danymi identyfikacyjnymi (rodzaj, typ, model, rok produkcji, numer fabryczny) oraz wartością nową odtworzeniową, jeżeli mają być objęte ubezpieczeniem,
  - 11) informację na temat szkodowości za ostatnie 3 lata (ilość, rodzaj i wielkość szkód, z rozbiorem na poszczególne lata),
  - 12) propozycję ustaleń dodatkowych lub odmiennych od postanowień niniejszych owu, o ile Ubezpieczający chce je wprowadzić do umowy ubezpieczenia.
6. Ubezpieczyciel może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od uzyskania dodatkowych informacji, mających wpływ na ocenę ryzyka ubezpieczeniowego, o czym informuje Ubezpieczającego na piśmie. Do wniosku ubezpieczeniowego należy dołączyć pełnomocnictwo dla Ubezpieczyciela do zasięgnięcia informacji o szkodowości od innych zakładów ubezpieczeń, chyba że Strony postanowią inaczej.
7. Ubezpieczający zobowiązany jest do dołączenia do wniosku kopii umowy kontraktowej wraz z zakresem rzeczowo-finansowym robót budowlanych/montażowych oraz harmonogramu robót.
8. Jeżeli wniosek nie zawiera wszystkich danych określonych w ust. 5-7 niniejszego

paragrafu albo został sporządzony wadliwie lub niezgodnie z warunkami ubezpieczenia, Ubezpieczający zobowiązany jest na wezwanie Ubezpieczyciela odpowiednio go uzupełnić, względnie sporządzić nowy wniosek, w terminie 14 dni od daty otrzymania pisma Ubezpieczyciela w tej sprawie. Niedotrzymanie powyższego terminu powoduje, że umowa ubezpieczenia nie może zostać zawarta.

9. Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres trwania umowy kontraktowej – umowy o wykonanie robót budowlanych/montażowych (od dnia rozpoczęcia robót i podpisania Protokołu Wprowadzenia na Budowę/Montaż do dnia zakończenia robót wraz z wcześniej wykonanymi testami, próbami, rozruchem i podpisania Protokołu Końcowego/Ostatecznego Odbioru Robót), ustalony w umowie o roboty budowlane/montażowe na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia.
10. Na wniosek Ubezpieczającego możliwe jest przedłużenie ochrony ubezpieczeniowej dla mienia stanowiącego przedmiot robót kontraktowych ujętych w poz. 1 Sekcji I, w zakresie określonym w indywidualnych klauzulach nr: 003, 004, 201 odnoszących się do okresu gwarancji/rękojmi, wymienionych w załączniku nr 1 do niniejszych owu. Okres obowiązywania klauzul 003, 004, 201 jest uzgadniany indywidualnie.
11. Ubezpieczyciel potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia dokumentem ubezpieczenia.

POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI

§5

1. W umowie ubezpieczenia określa się datę początkową i końcową okresu ubezpieczenia.
2. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 3 niniejszego paragrafu odpowiedzialność Ubezpieczyciela z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia rozpoczyna się od dnia wskazanego w umowie jako początek ochrony ubezpieczeniowej (okresu ubezpieczenia), jednak nie wcześniej niż od dnia rozpoczęcia robót budowlanych/montażowych (zgodnie z ustawą Prawo budowlane). Mienie ruchome jest objęte ochroną od daty wskazanej w zdaniu poprzedzającym, jednak nie wcześniej niż od dnia rozładowania mienia na terenie budowy/montażu.
3. Ochrona ubezpieczeniowa rozpoczyna się nie wcześniej niż od daty zapłaty składki lub jej pierwszej raty chyba, że umówiono się inaczej.
4. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela ustaje z dniem:
  - 1) upływu okresu ubezpieczenia,
  - 2) rozwiązania umowy kontraktowej,
  - 3) końcowego odbioru przez zleceniodawcę robót budowlanych/montażowych (po wykonanych próbach, testach i rozruchu) i/lub rozpoczęcia eksploatacji/ użytkowania – nie później, niż w terminie podanym w umowie ubezpieczenia (postanowienie stosuje się odpowiednio do odbioru etapu robót – ochrona ustaje w stosunku do etapu robót),
  - 4) odstąpienia przez Ubezpieczającego od umowy ubezpieczenia,
  - 5) rozwiązania umowy ubezpieczenia w wyniku wypowiedzenia, o którym mowa w §6 ust. 2 i 3 niniejszych owu,
  - 6) bezskutecznego upływu 7 dniowego terminu (liczonego od dnia doręczenia) wyznaczonego w wezwaniu do zapłaty raty składki skierowanym przez Ubezpieczyciela do Ubezpieczającego w przypadku nieopłacenia kolejnej raty składki w terminie ustalonym w umowie ubezpieczenia,
  - 7) wyczerpania sum ubezpieczenia, sumy gwarancyjnej i limitów w ramach ubezpieczenia **Sekcji I** i/lub **Sekcji II**, zgodnie z zapisami §18 i §24 niniejszych owu, (w razie wyczerpania sum ubezpieczenia, gwarancyjnych lub podlimitów ochrona trwa nadal w zakresie pozostałych ryzyk),
  - 8) przejścia prawa własności ubezpieczonego mienia na inną osobę, jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę tego mienia (w odniesieniu do mienia, którego własność przeniesiono).
5. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela za maszyny budowlane oraz sprzęt budowlany i wyposażenie zaplecza budowy/montażu (o ile pozycje te zostały przyjęte do ubezpieczenia) kończy się z chwilą usunięcia ich z terenu budowy/montażu, jeżeli następują to przed terminami określonymi w ust. 4 niniejszego paragrafu.
6. W przypadku, gdy część robót budowlanych/montażowych została poddana próbom i oddana do eksploatacji lub rozpoczęto ich użytkowanie/eksploatację, odpowiedzialność Ubezpieczyciela w odniesieniu do tej części robót budowlanych/montażowych, kończy się z dniem odbioru, oddania do eksploatacji i/lub rozpoczęcia eksploatacji/użytkowania.
7. W przypadku instalacji, urządzeń lub maszyn używanych, pochodzących z „drugiej ręki” lub z demontażu, odpowiedzialność Ubezpieczyciela kończy się z chwilą rozpoczęcia prób, testów lub rozruchu (którekolwiek z tych zdarzeń nastąpi wcześniej).
8. Wznowienie odpowiedzialności Ubezpieczyciela z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia następuje po wystawieniu przez Ubezpieczyciela potwierdzenia wznowienia ochrony. Ubezpieczyciel wystawia potwierdzenie w terminie 7 dni od daty zapłaty dodatkowej składki.

ROZWIĄZANIE UMOWY UBEZPIECZENIA

§6

1. Jeżeli umowę ubezpieczenia zawarto na okres dłuższy niż sześć miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpić od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku,

gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą w terminie 7 dni, od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia.

Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłaty składki za okres, w jakim Ubezpieczyciel udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

2. W przypadku ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.
3. Jeżeli Ubezpieczyciel ponosił odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona przez Ubezpieczającego w terminie, Ubezpieczyciel może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosił odpowiedzialność. W przypadku braku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia wygasa ona z końcem okresu, za który przypadła nie zapłacona składka.
4. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia, prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Przeniesienie tych praw wymaga zgody Ubezpieczyciela. W razie przeniesienia praw z umowy ubezpieczenia, na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia przechodzą także obowiązki jakie ciążyły na zbywcy, chyba że strony umówiły się inaczej. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę. Jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, stosunek ubezpieczenia wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę. Postanowienia niniejszego ustępu nie mają zastosowania do przeniesienia wierzytelności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajścia przewidzianego w umowie zdarzenia losowego.
5. Umowa ubezpieczenia wygasa z dniem bezskutecznego upływu terminu, o którym mowa w §5 ust. 4 pkt 6 niniejszych owu.

SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

§7

1. Wysokość podstawowej składki ubezpieczeniowej uzależniona jest od czynników oceny ryzyka, a w szczególności:
  - 1) podanej przez Ubezpieczającego wartości kontraktu oraz wysokości sum ubezpieczenia dla poszczególnych pozycji i przedmiotów ubezpieczenia,
  - 2) przedmiotu ubezpieczenia,
  - 3) rodzaju wykonywanych robót budowlanych/montażowych,
  - 4) miejsca wykonywania robót budowlanych/montażowych, położenia terenu budowy/montażu, otoczenia miejsca ubezpieczonych robót budowlanych/montażowych, technologii robót, warunków geotechnicznych oraz występujących zagrożeń,
  - 5) zakresu ubezpieczenia,
  - 6) okresu ubezpieczenia,
  - 7) dotychczasowej szkodowości.
2. Ponadto w ustaleniu wysokości podstawowej składki ubezpieczeniowej uwzględnia się koszty związane z zawarciem umowy ubezpieczenia i z jej wykonywaniem oraz koszty reasekuracji ryzyka.
3. Podstawą obliczenia składki jest zadeklarowana we wniosku suma ubezpieczenia pozycji ujętych w **Sekcji I** i suma gwarancyjna w **Sekcji II**.
4. Podstawową składkę ubezpieczeniową oblicza się mnożąc sumę ubezpieczenia w **Sekcji I** i sumę gwarancyjną w **Sekcji II**, o których mowa w ust. 4 niniejszego paragrafu, przez właściwą dla danego ryzyka stawkę taryfową określoną w procentach (%), uzależnioną od czynników określonych w ust. 2 niniejszego paragrafu.
5. Wysokość podstawowej składki ubezpieczeniowej obliczana jest według taryfy obowiązującej w dniu zawarcia (lub zmiany) umowy ubezpieczenia.
6. Jeżeli taryfa składek nie uwzględnia ubezpieczonego ryzyka, wówczas wysokość składki ubezpieczeniowej ustalana jest na podstawie indywidualnej oceny ryzyka przez Ubezpieczyciela.
7. Ubezpieczyciel może zastosować zwwyżki i/lub zniżki podstawowej składki ubezpieczeniowej.
8. Wysokość ostatecznej składki ubezpieczeniowej oblicza się stosując zwwyżki i zniżki w składce podstawowej.
9. Ubezpieczyciel może zastosować zwwyżki składki w szczególności z tytułu:
  - 1) włączenia do zakresu ubezpieczenia klauzul indywidualnych rozszerzających zakres ubezpieczenia,
  - 2) rodzaju robót budowlanych/montażowych oraz przyjętej technologii,
  - 3) stopnia bezpieczeństwa pożarowego,
  - 4) długości okresu ubezpieczenia,
  - 5) rozłożenia płatności składki na raty,
  - 6) wprowadzenia postanowień dodatkowych i/lub odmiennych,

- 7) szkodowości.
10. Ubezpieczyciel może zastosować zniżki składki w szczególności z tytułu:
  - 1) włączenia do zakresu ubezpieczenia klauzul indywidualnych,
  - 2) wprowadzenia do umowy ubezpieczenia wyższej niż określona w taryfie franazyzy redukcyjnej,
  - 3) bezszkodowego przebiegu ubezpieczenia,
  - 4) wprowadzenia postanowień dodatkowych i/lub odmiennych.
11. Ubezpieczający opłaca składkę przy zawieraniu umowy ubezpieczenia z góry za cały okres ubezpieczenia, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono płatność składki w innym terminie.
12. Składka ubezpieczeniowa, na wniosek Ubezpieczającego, może zostać rozłożona na raty.
13. Wysokość składki lub rat składki z tytułu udzielonej przez Ubezpieczyciela ochrony ubezpieczeniowej, jak również terminy płatności określone są w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia.
14. Składka za ubezpieczenie powinna być zapłacona najpóźniej w dniu zawarcia umowy, chyba że strony umowy ustaliły w umowie ubezpieczenia (polisie) późniejszy termin płatności. W przypadku płatności ratalnej, pierwsza rata składki jest płatna w chwili zawierania umowy ubezpieczenia, natomiast kolejne raty składki ubezpieczeniowej płatne są w terminach płatności określonych w umowie ubezpieczenia (polisie).
15. W przypadku odstąpienia od umowy ubezpieczenia lub wypowiedzenia umowy przez którąkolwiek ze stron, Ubezpieczycielowi należy się składka za okres, w którym udziałem ochrony ubezpieczeniowej.
16. W przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu, na który umowa ubezpieczenia została zawarta, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

PRAWA I OBOWIĄZKI STRON UMOWY

58

1. Ubezpieczyciel zobowiązany jest do zachowania należytej staranności przy zawieraniu i wykonywaniu umowy ubezpieczenia.
2. Ubezpieczyciel przekazuje Ubezpieczającemu wszelkie informacje niezbędne do zawarcia i wykonania umowy ubezpieczenia, a w przypadku powstania szkody zobowiązany jest do terminowej jej likwidacji.
3. W przypadku, gdy umowa ubezpieczenia jest zawierana na cudzy rachunek:
  - 1) Ubezpieczający jest zobowiązany do doręczenia Ubezpieczonemu OWU i udzielenia niezbędnych informacji dotyczących ochrony ubezpieczeniowej,
  - 2) Ubezpieczający zobowiązany jest przekazać osobie zainteresowanej przystąpieniem do umowy ubezpieczenia informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej przed przystąpieniem przez tę osobę do umowy ubezpieczenia, na piśmie, lub jeżeli osoba zainteresowana przystąpieniem do umowy ubezpieczenia wyrazi na to zgodę, na innym trwałym nośniku,
  - 3) Ubezpieczający jest zobowiązany poinformować Ubezpieczonego na jego żądanie o sposobie obliczenia i opłacenia składki ubezpieczeniowej oraz doręczyć Ubezpieczonemu warunki umowy, w szczególności postanowień umowy w zakresie stanowiącym o prawach i obowiązkach Ubezpieczonego, przed wyrażeniem przez Ubezpieczonego zgody na finansowanie składki ubezpieczeniowej (o ile Ubezpieczony finansuje składkę). Informacje powinny zawierać także opis obowiązków Ubezpieczającego i InterRisk względem Ubezpieczonego,
  - 4) niezależnie od innych postanowień OWU, w sytuacji zaniechania lub zaprzestania dochodzenia świadczenia od InterRisk przez Ubezpieczającego, Ubezpieczony albo jego spadkobiercy są uprawnieni do bezpośredniego dochodzenia świadczenia.
4. Jeśli umowa ubezpieczenia grupowego zawarta została na rachunek pracowników Ubezpieczającego lub osób wykonujących pracę na podstawie umów cywilnoprawnych oraz członków ich rodzin lub na rachunek członków stowarzyszeń, samorządów zawodowych lub związków zawodowych i Ubezpieczający otrzymuje od InterRisk wynagrodzenie lub inne korzyści w związku z oferowaniem możliwości skorzystania z ochrony ubezpieczeniowej lub czynnościami związanymi z wykonywaniem umowy ubezpieczenia grupowego, przed przystąpieniem do umowy ubezpieczenia grupowego Ubezpieczający przekazuje osobie zainteresowanej przystąpieniem do takiej umowy informacje o:
  - 1) firmie InterRisk i adresie siedziby InterRisk,
  - 2) charakterze wynagrodzenia lub innych korzyści otrzymywanych w związku z proponowanym przystąpieniem do umowy ubezpieczenia grupowego,
  - 3) możliwości złożenia reklamacji, wniesienia skargi oraz pozasądowego rozwiązania sporów.
5. Ubezpieczyciel ma obowiązek udostępnić Ubezpieczającemu/Ubezpieczonemu i Poszkodowanemu informacje i dokumenty, gromadzone w celu ustalenia odpowiedzialności Ubezpieczyciela lub wysokości odszkodowania. Wyżej wymienione osoby mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez Ubezpieczyciela udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez Ubezpieczyciela. Informacje i dokumenty wyżej wymienione mogą być udostępnione w wersji elektronicznej na żądanie upoważnionych osób.

6. Ubezpieczający/Ubezpieczony lub Poszkodowany mają prawo wglądu do akt szkodowych w jednostce organizacyjnej Ubezpieczyciela lub w sposób i miejscu uzgodnionym z Ubezpieczycielem i sporządzania na swój koszt odpisów lub kserokopii dokumentów z akt szkodowych. Opłata za wydanie odpisów lub kserokopii jest pobierana w oparciu o cennik dostępny w jednostkach organizacyjnych Ubezpieczyciela.
7. Ubezpieczyciel zastrzega sobie prawo wglądu do ksiąg i dokumentów Ubezpieczającego/Ubezpieczonego/Ubezpieczonego związanych z zawartą umową ubezpieczenia oraz sporządzania z nich kopii w zakresie niezbędnym do ustalenia odpowiedzialności Ubezpieczyciela oraz wysokości odszkodowania.
8. Ubezpieczyciel zobowiązany jest do udostępnienia Ubezpieczającemu/Ubezpieczonemu tabel i norm zużycia technicznego mienia objętego ochroną w umowie ubezpieczenia, o której mowa w niniejszych owu we wszystkich jednostkach organizacyjnych Ubezpieczyciela, w taki sposób, aby Ubezpieczający mógł zapoznać się z nimi przed zawarciem umowy ubezpieczenia. Na żądanie Ubezpieczającego/Ubezpieczonego tabele zostaną mu przesłane na wskazany adres pocztą tradycyjną lub pocztą elektroniczną. Tabele te w wersji z dnia zawarcia umowy ubezpieczenia są wiążące przez czas trwania umowy ubezpieczenia.

59

1. Przed zawarciem umowy ubezpieczenia, Ubezpieczający/Ubezpieczony obowiązany jest podać do wiadomości Ubezpieczyciela wszystkie znane sobie okoliczności, o które Ubezpieczyciel zapytywał w formularzu wniosku, w ofercie na ubezpieczenie ryzyk budowlanych/montażowych albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez Ubezpieczyciela umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
2. W okresie trwania umowy ubezpieczenia Ubezpieczający/Ubezpieczony zobowiązany jest zgłaszać pisemnie Ubezpieczycielowi wszelkie zmiany okoliczności wymienionych w ust. 1 niniejszego paragrafu, niezwłocznie po powzięciu o nich wiadomości.
3. Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 1 i ust. 2 niniejszego paragrafu nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 1 i ust. 2 niniejszego paragrafu doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
4. Ubezpieczający/Ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) podejmować środki ostrożności i stosować się do zaleceń Ubezpieczyciela, które zostały uzgodnione w umowie ubezpieczenia jak również wynikające z lustracji przeprowadzonej w trybie określonym w umowie ubezpieczenia, w celu zapobieżenia powstaniu szkody,
  - 2) podejmować działania zapobiegawcze oraz uzasadnione środki ostrożności w celu zapobieżenia powstaniu szkody,
  - 3) przestrzegać, odpowiednio do zakresu i przedmiotu ubezpieczenia, powszechnie obowiązujących przepisów prawa wskazanych w umowie ubezpieczenia (w owu lub w polisie potwierdzającej umowę ubezpieczenia) mających na celu zapobieganie powstaniu szkody, to znaczy ustawy Prawo budowlane, ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy, ustawy o ochronie przeciwpożarowej, ustawy Prawo ochrony środowiska, jak również instrukcji producenta lub dostawcy w zakresie montażu, zabezpieczeń, warunków eksploatacji i sposobu użytkowania ubezpieczonych przedmiotów, a także stosować się do wymogów zawartych w umowie ubezpieczenia,
  - 4) przestrzegać obowiązujących przepisów prawa, przepisów branżowych oraz zaleceń producentów odnoszących się do należytego i prawidłowego sposobu zabezpieczenia, utrzymania, konserwacji i użytkowania materiałów i innych wyrobów, maszyn budowlanych, wyposażenia zaplecza budowy/montażu i sprzętu budowlanego/montażowego, wraz z ich zabezpieczeniami, wykorzystywanymi w związku z ubezpieczonym kontraktem budowlanym/montażowym, a także właściwego zabezpieczenia wykonywanych/wykonanych robót, w tym zastosować w terminie odpowiednie środki ochronne w celu zabezpieczenia przed mrozem właściwych przewodów i urządzeń doprowadzających i odprowadzających wodę, parę wodną i inne ciecze,
  - 5) stosować się do przepisów prawnych, norm, zaleceń, wymogów oraz decyzji organów administracji państwowej i samorządowej dotyczących bezpieczeństwa prowadzonej działalności,
  - 6) przestrzegać uzgodnionych z Ubezpieczycielem zaleceń dodatkowych, w tym obowiązków wynikających z postanowień klauzuli indywidualnej KMB01 wymienionej w załączniku nr 1 do niniejszych owu oraz terminów ich realizacji, które były warunkiem zawarcia lub kontynuacji umowy ubezpieczenia, a w szczególności usunąć zagrożenia, zwłaszcza będące przyczyną powstałej w okresie wcześniejszym szkody. Uzgodnione zalecenia dodatkowe określone są w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (polisie),
  - 7) prowadzić ewidencję ubezpieczonego mienia zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych lub odpowiednio podatku dochodowym od osób prawnych,
  - 8) przestrzegać obowiązków określonych w niniejszych owu oraz w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (polisie).
5. Ubezpieczający jest zobowiązany zapłacić składkę ubezpieczeniową lub jej raty w ustalonym w umowie ubezpieczenia terminie.
6. Wszelkie urządzenia zabezpieczające Ubezpieczający ma obowiązek użytkować/

eksploatować i utrzymywać w należytym stanie technicznym oraz poddawać konserwacji i kontroli co najmniej raz w roku, o ile obowiązujące przepisy lub zalecenia producenta nie stanowią inaczej.

7. Ubezpieczający zobowiązany jest umożliwić przedstawicielowi Ubezpieczyciela dokonanie lustracji ubezpieczonego mienia oraz miejsca prowadzenia robót budowlanych/montażowych przed zawarciem umowy ubezpieczenia i w trakcie jej trwania, a w tym celu umożliwić mu dostęp do przedmiotu ubezpieczenia oraz miejsca prowadzenia robót budowlanych/montażowych. Ubezpieczający jest zobowiązany udostępnić przedstawicielowi Ubezpieczyciela umowę budowlanych/montażowych wraz z aktualnym harmonogramem robót, dziennik budowy oraz dokumenty związane z zakupem i eksploatacją przedmiotów ubezpieczenia, a w szczególności dokumentację techniczną - ruchową, protokoły remontów, przeglądy konserwacyjnych i badań, protokoły pomiarów i prób eksploatacyjnych.
8. Ubezpieczający/Ubezpieczony zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić Ubezpieczyciela o utracie lub zawieszeniu uprawnień zawodowych i/lub wymaganych przepisami prawa pozwoleń oraz decyzji.

§10

1. W przypadku powstania szkody Ubezpieczający/Ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszeniu jej rozmiarów. Jeżeli Ubezpieczający/Ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie wykona obowiązków określonych w niniejszym postanowieniu, Ubezpieczyciel jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu,
  - 2) w sytuacji, kiedy istnieje podejrzenie, że popełniono przestępstwo, powiadomić o szkodzie jednostkę policji,
  - 3) zawiadomić administrację/właściciela obiektu budowlanego o każdym przypadku szkody,
  - 4) nie później niż w ciągu 7 dni, zawiadomić na piśmie lub w formie elektronicznej o jej wystąpieniu Ubezpieczyciela (najlepiej jednostkę organizacyjną Ubezpieczyciela, w której zawarto umowę ubezpieczenia). W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków określonych w niniejszym punkcie Ubezpieczyciel może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeśli naruszenie to przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło Ubezpieczycielowi ustalenie okoliczności i skutków wypadku,
  - 5) umożliwić Ubezpieczycielowi dokonanie czynności niezbędnych do ustalenia okoliczności i wysokości szkody, zasadności i wysokości roszczenia, udzielić wszelkiej niezbędnej pomocy, jak również udzielić Ubezpieczycielowi potrzebnych w tym celu dodatkowych wyjaśnień i informacji oraz przedstawić dowody i dokumenty, jakie odpowiednio do stanu rzeczy są niezbędne (w tym udostępnić pełną dokumentację techniczną i księgową dotyczącą ubezpieczonego mienia),
  - 6) sporządzić na podstawie posiadanych dokumentów, szczegółowy rachunek strat oraz dostarczyć go Ubezpieczycielowi, o ile to jest możliwe w terminie 14 dni od daty zgłoszenia szkody,
  - 7) kierując się zasadą należytej staranności, wymaganej w stosunku do przedmiotu ubezpieczenia, w miarę możliwości zachować wszystkie uszkodzone części i udostępnić je przedstawicielowi lub rzeczoznawcy Ubezpieczyciela w celu przeprowadzenia oględzin,
  - 8) zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę.
2. Ubezpieczający nie może zmieniać bez zezwolenia Ubezpieczyciela zastanego w miejscu szkody stanu faktycznego, w zastrzeżeniem postanowień ust. 3 niniejszego paragrafu, do czasu przybycia przedstawiciela Ubezpieczyciela i przeprowadzenia oględzin, chyba, że zmiana jest niezbędna w celu zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzie, w celu zmniejszenia rozmiaru szkody lub niedopuszczenia do zwiększenia się rozmiaru szkody. Nie dotyczy to sytuacji, w której Ubezpieczyciel nie podjął czynności likwidacyjnych w terminie 7 dni od daty powiadomienia o powstaniu szkody. Ubezpieczyciel jest zobowiązany przeprowadzić oględziny w ciągu 7 dni od daty powiadomienia o powstaniu szkody.
3. Jeżeli po wypłacie odszkodowania Ubezpieczający/Ubezpieczony odzyskał utracone przedmioty, to obowiązany jest zwrócić odszkodowanie wypłacone za te przedmioty albo zrzec się prawa do tych przedmiotów na rzecz Ubezpieczyciela.
4. Ubezpieczający/Ubezpieczony zobowiązany jest dostarczyć Ubezpieczycielowi wyroki i postanowienia wydane w sprawach, o których mowa w §13 ust. 3, w takim terminie, aby istniała możliwość wniesienia środka odwoławczego, o ile dokumenty te są w jego posiadaniu (dotyczy **Sekcji II**).
5. Jeżeli przeciwko Ubezpieczającemu/Ubezpieczonemu zostało wszczęte postępowanie karne albo jeżeli Poszkodowany wystąpił z roszczeniem o odszkodowanie na drogę sądową, Ubezpieczający/Ubezpieczony zobowiązany jest zawiadomić o tym Ubezpieczyciela w terminie 14 dni od dnia, w którym uzyskał wiedzę o wyżej wspomnianych okolicznościach, chociażby zgłosił już Ubezpieczycielowi fakt zaistnienia szkody (dotyczy **Sekcji II**).
6. Przyjęcie na siebie odpowiedzialności za szkodę lub zaspokojenie roszczeń osób trzecich przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego, bez pisemnej zgody Ubezpieczyciela nie rodzi skutków dla Ubezpieczyciela.
7. Jeżeli zdarzenie, w wyniku którego powstała szkoda, jest objęte ochroną ubezpieczeniową również na podstawie umowy zawartej z innym Zakładem Ubezpieczeń, Ubezpieczający/Ubezpieczony zobowiązany jest do pisemnego poinformowania tego Zakładu Ubezpieczeń bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 7

dni o powstaniu szkody oraz do zawiadomienia Ubezpieczyciela o przekazaniu takiej informacji w formie dostarczenia kopii wysłanego pisma (dotyczy **Sekcji II**).

ZGŁOSZENIE SZKODY. USTALENIE ROZMIARU SZKODY I WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

§11

1. Pisemne zawiadomienie o szkodzie Ubezpieczający/Ubezpieczony lub Poszkodowany może złożyć w każdej jednostce organizacyjnej Ubezpieczyciela.
2. W celu umożliwienia ustalenia odpowiedzialności Ubezpieczyciela, Ubezpieczający/Ubezpieczony zobowiązany jest dołączyć poniższe podstawowe dokumenty:
  - 1) pisemne roszczenie Poszkodowanego, o ile zostało złożone (dotyczy **Sekcji II**),
  - 2) kopię umowy o roboty budowlane/montażowe wraz z zakresem rzeczowo-finansowym robót z wszystkimi aktualnymi na dzień powstania szkody załącznikami i aneksami,
  - 3) kopię harmonogramu robót z wszystkimi aktualnymi na dzień powstania szkody załącznikami i aneksami,
  - 4) kopię zgłoszenia zdarzenia policji, straży pożarnej, pogotowiu ratunkowemu, inspektoratowi nadzoru budowlanego, właścicielom/zarządcom obiektów budowlanych, o ile znajdują się w jego posiadaniu,
  - 5) kopie dokumentów technicznych i księgowych (w tym: wyciąg z ewidencji środków trwałych, umowy sprzedaży, faktury zakupu, dokumenty odprawy celnej itp.), które dotyczą przedmiotów ubezpieczenia objętych szkodą,
  - 6) oferty zakładów naprawczych z określeniem przewidywanego kosztu naprawy uszkodzonego mienia, jeżeli Ubezpieczający/Ubezpieczony takimi ofertami dysponuje,
  - 7) kopie umowy najmu, dzierżawy, leasingu lub innych umów lub tytułów prawnych, na podstawie których przedmioty ubezpieczenia objęte szkodą są użytkowane przez Ubezpieczającego lub znajdują się w jego pieczy albo na podstawie których jest za te przedmioty odpowiedzialny,
  - 8) kopię umowy z podmiotem świadczącym usługi w zakresie ochrony mienia lub innej umowy o sprawowaniu dozoru nad przedmiotami objętymi szkodą,
  - 9) wewnętrzne przepisy i instrukcje Ubezpieczającego/Ubezpieczonego oraz instrukcje obsługi i zalecenia producenta dotyczące eksploatacji, zabezpieczenia i konserwacji ubezpieczonego mienia dotkniętego szkodą,
  - 10) rachunek wysokości strat wraz z podaniem na podstawie jakich dokumentów został on wykonany (należy załączyć kopie tych dokumentów) oraz szczegółowym opisem uszkodzonego, zniszczonego lub utraconego mienia (w tym: nazwę, rodzaj, typ, model, numer fabryczny, numer inwentarzowy, przeznaczenie, rok produkcji/zakupu i inne parametry techniczne charakteryzujące przedmiot ubezpieczenia),
  - 11) rachunek kosztów ratowania ubezpieczonego mienia,
  - 12) rachunek kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie lub innych poniesionych kosztów, jeśli zostały one objęte ochroną ubezpieczeniową,
  - 13) dane świadków zdarzenia, o ile są w jego posiadaniu,
  - 14) opis okoliczności i przebiegu zdarzenia sporządzony przez Poszkodowanego, o ile wystąpił on z roszczeniem, o którym mowa w pkt 1 niniejszego ustępu (dotyczy **Sekcji II**),
  - 15) zeznania świadków w sprawie zaistniałego wypadku ubezpieczeniowego (w formie pisemnego oświadczenia), o ile są w posiadaniu,
  - 16) stanowisko Ubezpieczającego/Ubezpieczonego co do zaistnienia jego odpowiedzialności za powstałą szkodę, (dotyczy **Sekcji II**),
  - 17) w przypadku szkody osobowej – dokumentację medyczną potwierdzającą zaistnienie szkody osobowej oraz poniesienie w związku z nią kosztów na leczenie i rehabilitację, o ile Poszkodowany je poniósł i o ile posiada dokumenty potwierdzające poniesienie tych kosztów, (dotyczy **Sekcji II**),
  - 18) w przypadku szkody rzeczowej – dokumentację potwierdzającą fakt zakupu mienia nowego o takich samych lub podobnych parametrach (rachunek, faktura) i/lub szczegółowego kosztorysu naprawy mienia, (dotyczy **Sekcji II**),
  - 19) inne dokumenty niezbędne do ustalenia odpowiedzialności lub jej wysokości.
3. Po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową, Ubezpieczyciel w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, informuje o tym Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz podejmuje postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także pisemnie informuje osobę występującą z roszczeniem, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności Ubezpieczyciela lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.
4. W przypadku powzięcia przez Ubezpieczyciela nowych informacji mających związek z ustaleniem zasadności zgłaszanych roszczeń lub wysokości odszkodowania, Ubezpieczyciel w terminie 7 dni od daty powzięcia dodatkowych informacji, pisemnie informuje Ubezpieczającego/Ubezpieczonego lub Poszkodowanego, jakie dodatkowe dokumenty są potrzebne do ustalenia odszkodowania.
5. Na wniosek Ubezpieczyciela, Ubezpieczający/Ubezpieczony zobowiązany jest doręczyć postanowienie o wszczęciu i/lub umorzeniu dochodzenia w sprawie zgłoszonej

szkody bądź odpis prawomocnego wyroku sądowego, o ile te dokumenty są w jego posiadaniu.

§12

1. Ubezpieczyciel zastrzega sobie prawo weryfikacji przedłożonych przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego lub Poszkodowanego rachunków, kosztorysów i innych dokumentów związanych z ustaleniem rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania. Weryfikacja rachunków/faktur, kosztorysów i innych dokumentów związanych z ustaleniem rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania następuje w oparciu o cenniki SEKOCENBUD i/lub stosowane w budownictwie zasady kalkulacji i ustalania cen, przez które rozumie się „Środowiskowe metody kosztorysowania robót budowlanych”.
2. Postępowanie likwidacyjne w zakresie przyczyny powstania i rozmiaru szkody przeprowadza Ubezpieczyciel przy współudziale Ubezpieczającego lub osób przez niego upoważnionych.
3. Ubezpieczyciel ma prawo wyznaczyć na własny koszt niezależnego rzeczoznawcę/lekarza orzecznika w celu udzielenia Ubezpieczającemu/Ubezpieczonemu instrukcji i wskazówek dotyczących postępowania zmierzającego do złagodzenia skutków wypadku lub zminimalizowania rozmiarów szkody.
4. Ubezpieczający/Ubezpieczony jest zobowiązany dostarczyć Ubezpieczycielowi posiadane dokumenty, które Ubezpieczyciel wskazał w pismach, o których mowa w §11 ust. 4 i 5 niniejszych owu.
5. Odszkodowanie stanowi kwotę obliczoną zgodnie z postanowieniami §11-12 niniejszych owu oraz odpowiednio §19-20 niniejszych owu dla **Sekcji I** i §25-27 niniejszych owu dla **Sekcji II**, pomniejszoną o franszyzę redukcyjną ustaloną w umowie ubezpieczenia.
6. Wypłacane odszkodowanie nie może być wyższe od poniesionej szkody.
7. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej Ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, Ubezpieczający nie może żądać świadczenia przenoszącego wysokość szkody. Między Ubezpieczycielami każdy z nich odpowiada w takim stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.

WYPŁATA ODSZKODOWANIA

§13

1. Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie na podstawie:
  - 1) uznania roszczenia w wyniku własnych ustaleń dokonanych w postępowaniu dotyczącym ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania,
  - 2) zawartej ugody,
  - 3) prawomocnego orzeczenia sądowego.
2. Odszkodowanie może być wypłacane: przelewem lub przekazem pocztowym.
3. Jeżeli w sprawie zaistniałego zdarzenia toczy się postępowanie karne lub cywilne, którego ustalenia są istotne dla zwerifikowania odpowiedzialności InterRisk za szkodę, a ustalenia te nie mogą być dokonane samodzielnie w postępowaniu likwidacyjnym odszkodowanie lub świadczenie jest wypłacane w terminie 14 dni od daty uzyskania przez InterRisk takich informacji o treści ustaleń poczynionych w toku opisanych wyżej postępowań, które pozwalają na ustalenie odpowiedzialności InterRisk za szkodę, a gdy informacje takie nie są wystarczające w tym zakresie, w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się orzeczenia wydanego w tym postępowaniu, przesądzającego tę odpowiedzialność. Jednakże bezsporną część świadczenia InterRisk wypłaca w terminach określonych w kolejnych ustępach. InterRisk spełnia świadczenie w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku.
4. Jeżeli w terminie określonym w ust. 4 wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności InterRisk albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część świadczenia InterRisk wypłaca w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku.
5. Jeżeli w terminie określonym w ust. 4 InterRisk nie wypłaci świadczenia, zawiadamia na piśmie osobę zgłaszającą roszczenie oraz Ubezpieczonego, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie, o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub części w powyższym terminie.
6. Jeżeli świadczenie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, InterRisk informuje o tym na piśmie osobę występującą z roszczeniem oraz Ubezpieczonego, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie, w terminie określonym w ust. 4 lub 5, wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty świadczenia oraz poucza o możliwości złożenia skargi lub reklamacji do InterRisk lub dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.

ROSZCZENIA REGRESOWE

§14

1. Z dniem wypłaty odszkodowania roszczenie Ubezpieczającego/Ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej, odpowiedzialnej za szkodę, przechodzi z mocy prawa na Ubezpieczyciela do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli Ubezpieczyciel

pokrył tylko część szkody, Ubezpieczającemu/Ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed rozszczeniem Ubezpieczyciela.

2. W przypadku wypłaty odszkodowania z tytułu klauzuli indywidualnej 115 i/lub 200 i/lub 201, wymienionej w załączniku nr 1 do niniejszych owu, Ubezpieczyciel uprawniony jest dochodzić zwrotu wypłaconego odszkodowania od sprawy szkody, nawet jeśli jest nim inny Ubezpieczony.
3. Roszczenia, o których mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu, nie przechodzą na Ubezpieczyciela, jeżeli sprawcą szkody jest osoba, z którą Ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.
4. Ubezpieczający/Ubezpieczony obowiązany jest udzielić Ubezpieczycielowi informacji i pomocy, dostarczyć dokumenty (znajdujące się w jego posiadaniu), o które Ubezpieczyciel poprosił, a także umożliwić prowadzenie czynności niezbędnych do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych przeciw osobom trzecim odpowiedzialnym za szkodę. W szczególności, w sytuacji określonej w ust. 2, podmiot, w którego mieniu wystąpiła szkoda, obowiązany jest przenieść na Ubezpieczyciela roszczenie wobec podmiotu odpowiedzialnego za szkodę, do wysokości odszkodowania wypłaconego przez Ubezpieczyciela.
5. Jeżeli Ubezpieczający/Ubezpieczony skutecznie zrzekł się w całości lub w części, bez zgody Ubezpieczyciela, praw do roszczenia odszkodowawczego, przysługujących mu w stosunku do osoby odpowiedzialnej za szkodę, Ubezpieczyciel może odmówić wypłaty odszkodowania odpowiednio w całości lub w części. Jeżeli fakt ten zostanie ujawniony już po wypłacie odszkodowania, Ubezpieczyciel może żądać zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania (dotyczy **Sekcji I**), w części której Ubezpieczający/Ubezpieczony zrzekł się roszczenia.

SEKcja I – UBEZPIECZENIE MIENIA

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§15

1. Przedmiotem ubezpieczenia są roboty budowlane/montażowe w zakresie rzeczowo – finansowym objętych umową kontraktową, zgłoszone do ubezpieczenia i wymienione w umowie ubezpieczenia.
2. Na wniosek Ubezpieczającego i/lub za opłatą dodatkowej składki w umowie ubezpieczenia mogą być objęte również:
  - 1) koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie powstałej w następstwie zdarzenia objętego ubezpieczeniem,
  - 2) maszyny budowlane,
  - 3) wyposażenie zaplecza budowy/montażu, urządzenia i sprzęt budowlany/montażowy wykorzystywane podczas wykonywania robót budowlanych/montażowych,
  - 4) mienie istniejące (nie objęte ochroną na podstawie ust. 1) w zakresie określonym w klauzuli indywidualnej 119 i/lub 216, wymienionych w załączniku nr 1 do niniejszych owu,
  - 5) dodatkowe koszty poniesione przez Ubezpieczającego w zakresie określonym w klauzulach indywidualnych wymienionych w załączniku nr 1 do niniejszych owu.
3. Ochroną ubezpieczeniową objęte jest mienie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscu określonym w umowie ubezpieczenia.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§16

1. Mienie wyszczególnione w umowie ubezpieczenia objęte jest ochroną ubezpieczeniową od utraty, zniszczenia lub uszkodzenia wskutek zdarzeń niezależnych od woli Ubezpieczającego/Ubezpieczonego, przyszytych i niepewnych, zaistniałych w okresie ubezpieczenia, jeżeli nie zostały one wyłączone z zakresu ubezpieczenia.
2. Zakres ubezpieczenia na wniosek Ubezpieczającego i/lub za opłatą dodatkowej składki może być rozszerzony lub zawężony poprzez zastosowanie klauzul indywidualnych wymienionych w załączniku nr 1 do niniejszych owu.
3. Klauzule indywidualne mające zastosowanie do umowy zostaną wskazane w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia.
4. W przypadku zajścia zdarzenia objętego zakresem ubezpieczenia, w granicach sumy ubezpieczenia, określonej w umowie ubezpieczenia Ubezpieczyciel zwraca Ubezpieczającemu/Ubezpieczonemu faktycznie poniesione i udokumentowane koszty wynikłe z zastosowania dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia rozmiarów szkody, z zastrzeżeniem zapisów §20 niniejszych owu.

OGROaniczenia i Wyłączenia odpowiedzialności – Wyłączenia specjalne Sekcji I

§17

1. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela, oprócz wyłączeń generalnych zawartych w §3 niniejszych owu, nie obejmuje:
  - 1) franszyz redukcyjnych określonych w umowie ubezpieczenia,
  - 2) szkód w kontraktach budowlanych (CAR) spowodowanych wadami projektowymi i błędami montażowymi (na wniosek Ubezpieczającego możliwe jest rozszerzenie

ochrony ubezpieczeniowej w zakresie określonym w klauzuli indywidualnej 115 dotyczącej ryzyka projektanta i/lub w zakresie określonym w klauzuli indywidualnej 100 dotyczącej pokrycia robót montażowych wraz z testami maszyn, urządzeń, sieci i instalacji, wymienionych w załączniku nr 1 do niniejszych owu) i/lub wadliwym wykonawstwem, z wyjątkiem błędów budowlanych/montażowych, za które Ubezpieczyciel odpowiada,

- 3) szkód w kontraktach montażowych (EAR) spowodowanych: wadami projektowymi, materiałowymi lub odlewniczymi (na wniosek Ubezpieczającego możliwe jest rozszerzenie ochrony ubezpieczeniowej w zakresie określonym w klauzuli indywidualnej 200 dotyczącej ryzyka producenta wymienionej w załączniku nr 1 do niniejszych owu) i/lub wadliwym wykonawstwem, z wyjątkiem błędów montażowych, za które Ubezpieczyciel odpowiada,
- 4) kosztów wymiany, naprawy lub odtworzenia wadliwego materiału, wadliwie zaprojektowanego elementu lub wadliwego wykonawstwa (wykonywania robót niezgodnie z dokumentacją techniczną, obowiązującymi normami (zatwierdzonymi przez Polski Komitet Normalizacyjny) oraz warunkami technicznymi wykonywania i odbioru robót budowlano-montażowych określanymi przez Instytut Techniki Budowlanej),
- 5) szkód powstałych wskutek niewłaściwej eksploatacji wbrew zaleceniom producenta, dostawcy, służb dozoru technicznego,
- 6) szkód w sprzęcie budowlanym/montażowym, wyposażeniu zaplecza budowy/montażu lub maszynach budowlanych/montażowych, wynikłych podczas ich eksploatacji z przyczyny elektrycznej lub mechanicznej, a także z powodu zamarznięcia czynnika chłodzącego lub innego płynu, wadliwego smarowania lub braku oleju lub czynnika chłodzącego,
- 7) strat powstałych w następstwie szkód górniczych – w rozumieniu ustawy Prawo górnicze i geologiczne,
- 8) szkód w pojazdach podlegających obowiązkowi rejestracji zgodnie z przepisami ustawy Prawo o ruchu drogowym (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr. 108 poz. 908 z późn. zm.), w pływających maszynach, urządzeniach i sprzęcie oraz w statkach powietrznych,
- 9) szkód wynikłych z utraty lub uszkodzenia dokumentów, akt, rysunków, asygnat, rachunków, gotówki, papierów wartościowych, skryptów dłużnych, not lub kart płatniczych,
- 10) szkód w oprogramowaniu komputerowym, zbiorach i bazach danych,
- 11) szkód w opakowaniach,
- 12) szkód polegających na zaginięciu, przywłaszczeniu, sprzeniewierzeniu i kradzieży mienia, z wyjątkiem kradzieży z włamaniem w rozumieniu definicji podanej w §2 niniejszych owu oraz wynikających z nie przestrzegania postanowień klauzuli indywidualnej KMB 01 wymienionej w załączniku nr 1 do niniejszych owu,
- 13) kosztów zmian, ulepszeń lub modernizacji, dokonanych w przedmiocie ubezpieczenia po zawarciu umowy ubezpieczenia.
- 14) strat nie spowodowanych zaistniałą szkodą, ujawnionych podczas inwentaryzacji usterek kontraktowych i/lub inwentaryzacja braków/ubytków w mieniu w rozumieniu definicji podanej w §2 niniejszych owu;
- 15) Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za kary umowne, odsetki, straty spowodowane opóźnieniem, brakiem wydajności, utratą kontraktu i rynku.

SUMA UBEZPIECZENIA I WARUNKI JEJ ZMIANY

§18

1. Wysokość sumy ubezpieczenia ustalona jest na wniosek Ubezpieczającego, który proponuje ją kierując się wartością ubezpieczonego mienia w tym wartością robót budowlanych/montażowych, zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym paragrafie.

2. Suma ubezpieczenia powinna odpowiadać:

- 1) w odniesieniu do kontraktu: pełnej wartości robót budowlanych/montażowych (wartości kosztorysowej robót wynikającej z podpisanej umowy kontraktowej) łącznie z kosztami materiałów, robocizny, frachtu, opłat celnych i innymi kosztami, w tym również wartości elementów dostarczonych przez zleceniodawcę (dostawy inwestorskie zgodnie z załączonym wykazem),
- 2) w odniesieniu do maszyn budowlanych (zgodnie z załączonym wykazem): całkowitej wartości mienia (dla danego przedmiotu ubezpieczenia) ustalonej według wartości nowej odtworzeniowej lub wartości rzeczywistej zgodnie z zapisami klauzuli KMB 10,
- 3) w odniesieniu do wyposażenia zaplecza budowy/montażu, urządzeń oraz sprzętu budowlanego/montażowego:
  - a) całkowitej wartości mienia, przy ubezpieczeniu w systemie na sumy stałe, ustalonej według wartości nowej odtworzeniowej lub wartości rzeczywistej zgodnie z zapisami klauzuli KMB 10, zgodnie z załączonym wykazem,
  - b) lub limitowi odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia (w wartościach rzeczywistych bez konieczności sporządzania wykazu), przy ubezpieczeniu w systemie „na pierwsze ryzyko”. W systemie na pierwsze ryzyko ubezpieczone są urządzenia, maszyny i sprzęt o jednostkowej wartości rzeczywistej do 20.000,00 PLN.

Ustalony limit odpowiada wysokości przewidywanej, prawdopodobnej, maksymalnej straty, jaka może powstać wskutek jednego zdarzenia objętego zakresem

ubezpieczenia,

- 4) w odniesieniu do maszyny, sprzętu i urządzeń budowlanych starszych niż 10 lat ma zastosowanie klauzula KMB 10,
  - 5) w odniesieniu do mienia istniejącego należącego do inwestora (dotyczy kontraktów do których włączono klauzulę indywidualną 119 lub 216 wymienioną w załączniku nr 1 do niniejszych owu): ustalonemu przez Ubezpieczającego limitowi odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia (w wartościach rzeczywistych bez konieczności sporządzania wykazu) przy ubezpieczeniu w systemie „na pierwsze ryzyko”. Ustalony limit odpowiada wysokości przewidywanej, prawdopodobnej, maksymalnej straty jaka może powstać w mieniu istniejącym w związku z prowadzeniem robót budowlanych/montażowych.
3. Wysokość sumy ubezpieczenia ustalana jest bez uwzględnienia podatku od towarów i usług podlegającego odliczeniu zgodnie z ustawą o podatku od towarów i usług, chyba że umówiono się inaczej.
  4. Suma ubezpieczenia ustalana jest przez Ubezpieczającego oddzielnie dla każdej pozycji wymienionej w ust. 2 niniejszego paragrafu i stanowi górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela w odniesieniu do tych pozycji za wszystkie szkody powstałe w okresie ubezpieczenia.
  5. Suma ubezpieczenia ustalana jest odrębnie dla poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia. W odniesieniu do maszyn budowlanych/montażowych, sprzętu budowlanego/montażowego i wyposażenia terenu budowy suma ubezpieczenia ustalana jest odrębnie dla każdej pozycji ujętej w ewidencji środków trwałych.
  6. Suma ubezpieczenia, określona w umowie ubezpieczenia, stanowi górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela za wszystkie szkody powstałe w okresie ubezpieczenia w odniesieniu do każdego przedmiotu ubezpieczenia, dla którego została ustalona, z następującymi zastrzeżeniami:
    - 1) dla budowlanych/montażowych maszyn, urządzeń, sprzętu i zaplecza budowy/montażu górną granicę odpowiedzialności, dla każdej z pozycji ewidencji środków trwałych, stanowi suma ubezpieczenia ustalona dla tej pozycji,
    - 2) w przypadku, gdy w umowie ubezpieczenia określone zostały uzgodnione przez strony umowy limity odpowiedzialności (na jedno i wszystkie zdarzenia) za szkody powstałe wskutek wskazanych w umowie zdarzeń, górną granicę odpowiedzialności stanowią te limity (odpowiednio na jedno i wszystkie zdarzenia).
  7. Ponadto na wniosek Ubezpieczającego mogą zostać ustalone w umowie ubezpieczenia limity sum ubezpieczenia przewidziane na koszty:
    - 1) uprzątnięcia pozostałości po szkodzie powstałej w następstwie zdarzenia objętego ubezpieczeniem,
    - 2) poniesione przez Ubezpieczającego w związku z usuwaniem skutków szkody z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych, nocnych lub w dni ustawowo wolne od pracy oraz koszty frachtu ekspresowego (dotyczy umów ubezpieczenia, do których włączono klauzulę indywidualną 006, wymienioną w załączniku nr 1 do niniejszych owu).
  8. W przypadku zmiany kontraktu wykonawczego zwiększającej wynagrodzenie wynikającej ze zmiany cen materiałów, robocizny lub innych opłat mających wpływ na ostateczną wartość kontraktu i nie zawarcia Aneksu do umowy ubezpieczenia uwzględniającego podmiotową zmianę oraz nie opłacenia dodatkowej składki, będą miały zastosowanie postanowienia o których mowa w §20 ust. 6 i 7.
  9. Suma ubezpieczenia, ustalona zgodnie z postanowieniami ust. 2 niniejszego paragrafu, pomniejszana jest o kwotę wypłaconego odszkodowania (zasada konsumpcji sumy ubezpieczenia), z zastrzeżeniem postanowień ust. 10 niniejszego paragrafu.
  10. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki, suma ubezpieczenia może zostać uzupełniona do pierwotnej wysokości lub podwyższona w okresie ubezpieczenia. Uzupełniona lub podwyższona suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela od dnia określonego w umowie ustalającej tę zmianę, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki przez Ubezpieczającego.

USTALENIE ROZMIARU SZKODY I WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

§19

1. Wartość szkody ustala się według takich samych wartości w jakich mienie przyjęte zostało do ubezpieczenia zgodnie z §18 niniejszych owu i w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody, w granicach sum ubezpieczenia lub uzgodnionych przez strony umowy limitów odpowiedzialności, określonych dla poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia w umowie ubezpieczenia, na podstawie cen z dnia wystąpienia szkody przy zachowaniu wskaźników kosztowo-cenowych wpisanych do umowy kontraktowej w odniesieniu do robót budowlanych/montażowych.

2. Wartość szkody ustala się:

- 1) w przypadku szkody częściowej (gdy mienie nadaje się do naprawy i koszty naprawy nie przekraczają wartości rzeczywistej mienia bezpośrednio przed wydarzeniem się szkody) – na podstawie kosztów remontu lub naprawy niezbędnych do celu przywrócenia mienia do stanu używalności, w jakim znajdowało się bezpośrednio przed wypadkiem,
- 2) w przypadku szkody całkowitej (gdy mienie nie nadaje się do naprawy lub koszty naprawy przekraczają wartość rzeczywistą mienia bezpośrednio przed wydarzeniem się szkody) – na podstawie wartości rzeczywistej mienia bezpośrednio przed wypadkiem.

3. Jeżeli mienie nadaje się do naprawy i koszt tej naprawy przekracza jego wartość rzeczywistą bezpośrednio przed wypadkiem, to szkodę uznaje się za całkowitą.

§20

1. Odszkodowanie obejmuje:

- 1) koszty naprawy lub odkupienia mienia uszkodzonego lub utraconego wskutek zdarzeń objętych umową ubezpieczenia,
- 2) koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie (w rozumieniu definicji podanej w §2 niniejszych owu), pod warunkiem ustalenia w umowie odrębnej sumy ubezpieczenia,
- 3) koszty wynikłe z użycia dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów,
- 4) koszty napraw prowizorycznych, jeżeli stanowią część końcowych czynności naprawczych i nie zwiększają całkowitej wartości kosztów remontu lub naprawy.

2. Odszkodowanie ustalone według kosztów remontu lub naprawy nie może być wyższe niż wartość rzeczywista danego przedmiotu w chwili powstania szkody.

3. Koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4 niniejszego paragrafu pokrywane są w granicach sumy ubezpieczenia i są ustalane według obowiązujących stawek rynkowych w dniu szkody.

4. Odszkodowanie stanowi kwotę obliczoną zgodnie z postanowieniami §11-12 niniejszych owu oraz odpowiednio §19-20 niniejszych owu dla **Sekcji I**, pomniejszoną o franszyzę redukcyjną ustaloną w umowie ubezpieczenia oraz o wartość rynkową pozostałości po szkodzie, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub sprzedaży. Wartość rynkowa jest ustalana indywidualnie w zależności od rozmiaru uszkodzeń i stopnia zużycia mienia.

5. Koszty jakichkolwiek zmian, uzupełnień lub ulepszeń nie wchodzi w skład odszkodowania, chyba że zostały dokonane przez zawarciem umowy ubezpieczenia.

6. Jeżeli w przypadku szkody okaże się, że suma ubezpieczenia ustalona w dokumencie ubezpieczenia jest niższa od sumy, która powinna być zadeklarowana, to zachodzi niedoubezpieczenie. W tym wypadku odszkodowanie ulega zmniejszeniu w takim stosunku, w jakim pozostaje suma ubezpieczenia ustalona w umowie do sumy, która powinna być zadeklarowana (zasada proporcji). Zasada ta nie dotyczy mienia istniejącego oraz wyposażenia terenu budowy/montażu i sprzętu budowlano/montażowego ubezpieczonego w systemie na pierwsze ryzyko.

7. Postanowienie ust. 6 nie ma zastosowania do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

SEKCJA II - UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§21

1. Przedmiotem ubezpieczenia **Sekcji II** jest odpowiedzialność cywilna deliktowa Ubezpieczającego/Ubezpieczonego za szkody na osobie i w mieniu wyrządzone osobom trzecim nie związanym z procesem inwestycyjnym i nie będącym stroną umowy o roboty budowlane/montażowe (objętej ubezpieczeniem w **Sekcji I**) – Poszkodowanemu/Poszkodowanym w związku z wykonywaniem robót budowlanych/montażowych objętych ochroną ubezpieczeniową w **Sekcji I**.

2. Ochroną ubezpieczeniową objęte są zdarzenia, które miały miejsce w okresie ubezpieczenia i wykonywania robót budowlanych/montażowych.

3. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej można dokonać wyłącznie w przypadku jednoczesnego zawarcia umowy ubezpieczenia robót budowlanych/montażowych na warunkach określonych w **Sekcji I**.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§22

1. Zakres ubezpieczenia obejmuje szkody na osobie lub w mieniu osób trzecich nie będących uczestnikami procesu inwestycyjnego i nie będących stroną umowy o roboty budowlane/montażowe (objętej ubezpieczeniem w **Sekcji I**), wyrządzone przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonych w związku z prowadzonymi robotami budowlanymi/montażowymi objętymi ochroną ubezpieczeniową w ramach **Sekcji I**.

2. Ubezpieczyciel zobowiązany jest do:

- 1) wypłaty odszkodowań z tytułu szkód wyrządzonych osobie trzeciej (Poszkodowanemu) przez spowodowanie śmierci, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia (szkody na osobie),
- 2) wypłaty odszkodowań z tytułu szkód wyrządzonych osobie trzeciej (Poszkodowanemu) przez uszkodzenie lub zniszczenie mienia (szkody w mieniu).

3. Zakres ubezpieczenia może być rozszerzony lub zawężony poprzez zastosowanie klauzul indywidualnych, wymienionych w załączniku do ogólnych warunków ubezpieczenia. Ubezpieczyciel może również odpowiednimi klauzulami indywidualnymi nałożyć na Ubezpieczającego/Ubezpieczonego dodatkowe obowiązki dotyczące zabezpieczenia robót.

4. Klauzule indywidualne muszą być, pod rygorem ich nieważności, dołączone na piśmie w formie aneksu lub załącznika do umowy ubezpieczenia.

5. Zakres ubezpieczenia obejmuje ponadto:

- 1) uzasadnione i niezbędne koszty działań mających na celu zapobieżenie szkodzie lub zmniejszenie jej rozmiarów,
- 2) koszty wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych za zgodą Ubezpieczyciela w celu ustalenia okoliczności lub rozmiaru szkody,
- 3) koszty procesu z udziałem Ubezpieczającego/Ubezpieczonego jako strony pozwanej, w procesie o naprawienie szkody objętej umową ubezpieczeniową, prowadzonego po uprzednim uzyskaniu zgody ze strony Ubezpieczyciela na wwanie się w spór sądowy.

6. Koszty, o których mowa w ust. 5 pkt 1 niniejszych owu, łącznie z ustalonym odszkodowaniem nie mogą przekroczyć ustalonej w umowie sumy gwarancyjnej.

7. Koszty, o których mowa w ust. 5 pkt 2 i 3 niniejszych owu nie są zaliczane w poczet sumy gwarancyjnej z tym, że ich łączna wysokość nie może przekroczyć łącznie 10% sumy gwarancyjnej za skutki wszystkich zdarzeń.

OGROANICZENIA I WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI – WYŁĄCZENIA SPECJALNE SEKCJI II

§23

1. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela, oprócz wyłączeń generalnych zawartych w §3 niniejszych owu, nie obejmuje:

- 1) określonej w umowie ubezpieczenia franszyzy redukcyjnej dla szkód w mieniu osób trzecich,
- 2) kosztów naprawy lub wymiany mienia, które zostało lub mogło być ubezpieczone na podstawie **Sekcji I** niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia,
- 3) szkód spowodowanych wibracją albo usunięciem lub osłabieniem elementów nośnych (na wniosek Ubezpieczającego możliwe jest rozszerzenie ochrony ubezpieczeniowej w zakresie określonym w klauzuli indywidualnej 120 dotyczącej wibracji, wymienionej w załączniku nr 1 do niniejszych owu),
- 4) szkód w istniejącym uzbrojeniu terenu oraz szkód następczych (na wniosek Ubezpieczającego możliwe jest rozszerzenie ochrony ubezpieczeniowej w zakresie określonym w klauzuli indywidualnej 102 lub 208 dotyczącej szkód w uzbrojeniu podziemnym, wymienionej w załączniku nr 1 do niniejszych owu),
- 5) szkód osobowych poniesionych przez osoby zatrudnione przez Ubezpieczającego lub inny podmiot biorący udział w realizacji kontraktu albo świadczące pracę z grzeszności,
- 6) szkód w mieniu istniejącym należącym do inwestora i mieniu należącym do pracowników zatrudnionych przez ww. podmioty. Na wniosek Ubezpieczającego możliwe jest rozszerzenie ochrony ubezpieczeniowej w zakresie określonym w klauzuli indywidualnej 119 lub 216 dotyczącej mienia istniejącego należącego do inwestora oraz w zakresie określonym w klauzuli indywidualnej KMB 06 dotyczącej mienia pracowniczego, wymienionych w załączniku nr 1 do niniejszych owu),
- 7) szkód spowodowanych przez pojazdy podlegające obowiązkowi rejestracji zgodnie z przepisami ustawy Prawo o ruchu drogowym (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr. 108 poz. 908 z późn. zm.) oraz pływające maszyny, urządzenia i sprzęt oraz statki powietrzne,
- 8) zobowiązań umownych Ubezpieczającego do zapłacenia odszkodowań (chyba, że odpowiedzialność wystąpiłaby również w braku takiej umowy lub przyrzeczenia), rozszerzeń o wykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązań.

SUMA GWARANCYJNA I WARUNKI JEJ ZMIANY

§24

1. Na wniosek Ubezpieczającego, strony ustalają sumę gwarancyjną, która stanowi górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela w odniesieniu do jednego i wszystkich zdarzeń zaistniałych w okresie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem §22 ust. 7.

2. Sumę gwarancyjną ustala się dla:

- 1) jednego zdarzenia, bez względu na liczbę szkód powstałych w wyniku tego zdarzenia,
- 2) wszystkich zdarzeń, jakie mogą powstać w okresie ubezpieczenia, bez względu na liczbę szkód powstałych w wyniku jednego zdarzenia.

3. W granicach sumy gwarancyjnej, Ubezpieczający w porozumieniu z Ubezpieczycielem może ustalić podlimit sumy gwarancyjnej, który stanowi górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela na jedno zdarzenie.

4. Suma gwarancyjna, podlimit sumy gwarancyjnej na jedno zdarzenie pomniejszana jest o kwotę wypłaconego odszkodowania (zasada konsumpcji sumy gwarancyjnej), z zastrzeżeniem postanowień ust. 5 niniejszego paragrafu.

5. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki, suma gwarancyjna, podlimit sumy gwarancyjnej na jedno zdarzenie może zostać uzupełniona do pierwotnej wysokości lub podwyższona w okresie ubezpieczenia. Uzupełniona lub podwyższona suma gwarancyjna stanowi górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela od dnia określonego w umowie ustalającej tę zmianę, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki przez Ubezpieczającego.

USTALENIE ROZMIARU SZKODY I WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

§25

Zaspokojenie lub uznanie przez Ubezpieczającego roszczenia Poszkodowanego bez wymaganej pisemnej zgody nie jest wiążące dla Ubezpieczyciela.

§26

1. Ubezpieczyciel odpowiada w granicach odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczającego/ Ubezpieczonego do wysokości sumy gwarancyjnej ustalonej w umowie w odniesieniu do jednej szkody lub serii szkód zaistniałych w wyniku jednego zdarzenia.
2. Łączna kwota wypłaconych odszkodowań nie może przekroczyć sumy gwarancyjnej ustalonej dla wszystkich zdarzeń w okresie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem §22 ust. 7.

§27

1. Ubezpieczyciel wypłaca Poszkodowanemu należne odszkodowanie ustalone według zasad odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczającego/Ubezpieczonego.
2. Ubezpieczyciel pokrywa także:
  - 1) uzasadnione i niezbędne koszty działań mających na celu zapobieżenie szkodzie lub zmniejszenie jej rozmiarów,
  - 2) koszty wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych za zgodą Ubezpieczyciela w celu ustalenia okoliczności lub rozmiaru szkody,
  - 3) koszty procesu z udziałem Ubezpieczającego/Ubezpieczonego jako strony pozwanej, w procesie o naprawienie szkody objętej umową ubezpieczeniową, prowadzonego po uprzednim uzyskaniu zgody ze strony Ubezpieczyciela na wdanie się w spór sądowy.
3. Za koszty, o których mowa w ust. 2 niniejszego paragrafu Ubezpieczyciel odpowiada w granicach sumy gwarancyjnej. W przypadku wypłaty odszkodowania, Ubezpieczyciel zwraca tylko te koszty, które zostały poniesione przed dniem wypłaty, z zastrzeżeniem §22 ust. 7.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE WSPÓLNE

§28

1. Wszystkie zawiadomienia i oświadczenia złożone przez Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub InterRisk w związku z umową ubezpieczenia (dotyczące zarówno wykonania jak i rozwiązania lub wystąpienia z umowy ubezpieczenia) powinny być złożone na piśmie pod rygorem nieważności, za wyjątkiem przypadku, gdy podmioty te wyrażą zgodę na przekazywanie zawiadomień i oświadczeń w formie elektronicznej.
2. Strony są zobowiązane zawiadomić o każdej zmianie adresu lub siedziby odpowiednio w zależności od tego czy stroną jest osoba fizyczna czy prawna.
3. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy Ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
4. Prawem właściwym dla umowy ubezpieczenia zawartej na podstawie niniejszych owu jest prawo polskie.
5. Wszelkie spory wynikające z umowy ubezpieczenia lub powstające w związku z nią mogą być przedmiotem rozstrzygnięcia przez Sąd Polubowny przy Komisji Nadzoru Finansowego. Powyższe postanowienie nie stanowi zapisu na sąd polubowny.
6. Ubezpieczyciel zobowiązany jest na podstawie ustawy o pozasądowym rozwiązaniu sporów konsumenckich do pozasądowego rozwiązywania sporów z konsumentami. Podmiotem uprawnionym do pozasądowego rozwiązywania sporów pomiędzy konsumentami a Ubezpieczycielem jest Rzecznik Finansowy (www.rf.gov.pl).
7. Zasady opodatkowania kwot otrzymanych z tytułu ubezpieczeń regulują ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych.

§29

1. Poszukującemu ochrony ubezpieczeniowej, Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, uposażonemu lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo do występowania z zastrzeżeniami dotyczącymi usług świadczonych przez Ubezpieczyciela, w tym do zgłaszania skarg i zażaleń, zwanych dalej łącznie reklamacjami.
2. Reklamacja może być złożona:
  - a) na piśmie – osobiście w każdej jednostce organizacyjnej Ubezpieczyciela obsługującej klientów lub za pośrednictwem operatora pocztowego lub kuriera, albo wysłana na adres do doręczeń elektronicznych, wpisany do bazy adresów elektronicznych;
  - b) ustnie – telefonicznie poprzez InterRisk Kontakt (nr tel.: 22 575 25 25) lub osobiście do protokołu w każdej jednostce organizacyjnej Ubezpieczyciela obsługującej klientów;
  - c) w postaci elektronicznej – wysyłając e-mail na adres: szkody@interrisk.pl.
3. Ubezpieczyciel udziela odpowiedzi na reklamację bez zbędnej zwłoki, jednak

nie później niż w terminie 30 dni od dnia jej otrzymania. Do zachowania terminu wystarczy wysłanie odpowiedzi przed jego upływem.

4. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie 30 dni od dnia otrzymania reklamacji, termin rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi może zostać wydłużony do maksymalnie 60 dni od dnia otrzymania reklamacji. Ubezpieczyciel informując o przedłużeniu terminu odpowiedzi na reklamację wskazuje przyczynę opóźnienia, okoliczności, które muszą zostać ustalone oraz określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji.
5. Ubezpieczyciel odpowiada na reklamację osoby fizycznej na piśmie, a na wniosek tej osoby – pocztą elektroniczną. Na reklamacje złożone przez podmioty inne niż osoby fizyczne, Ubezpieczyciel odpowiada w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku.
6. Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, uposażonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia będącemu osobą fizyczną przysługuje prawo wystąpienia z wnioskiem o rozpatrzenie sprawy do Rzecznika Finansowego. Konsumentom przysługuje także prawo zwrócenia się o pomoc do miejskich i powiatowych rzeczników konsumenta.
7. Ubezpieczyciel podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego

§30

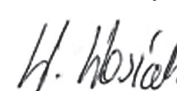
Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia zostały zatwierdzone uchwałą nr 05/06/07/2021 Zarządu InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna Vienna Insurance Group z dnia 6 lipca 2021 roku i mają zastosowanie do Umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 1 sierpnia 2021 roku.

Wiceprezes Zarządu

Józef Winiarski

Członek Zarządu

Włodzimierz Wasiak

Załącznik nr 1 do owu KLAUZULE INDYWIDUALNE do OWU RYZYK BUDOWLANYCH/MONTAŻOWYCH CAR/EAR zatwierdzonych uchwałą nr 05/06/07/2021 Zarządu InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna Vienna Insurance Group z dnia 6 lipca 2021 roku

KLAUZULE INDYWIDUALNE

I. KLAUZULE WSPÓLNE DLA KONTRAKTÓW BUDOWLANYCH I MONTAŻOWYCH

Nr	Tytuł klauzuli
001	Pokrycie szkód wynikłych wskutek strajku, rozruchów i zamieszek społecznych
002	Odpowiedzialność za zobowiązania wzajemne
003	Usuwanie usterek w okresie gwarancji/rękojmi
004	Rozszerzone pokrycie okresu gwarancji/rękojmi
005	Terminowe zakończenie robót
006	Pokrycie dodatkowych kosztów - praca w godzinach nadliczbowych i nocnych oraz w dni ustawowo wolne od pracy, fracht ekspresowy
007	Pokrycie kosztów frachtu lotniczego
008	Wymogi dla budowlanych w strefach sejsmicznych
009	Wyłączenie ryzyka trzęsienia ziemi
010	Wyłączenie szkód powstałych wskutek powodzi
012	Wyłączenie szkód spowodowanych wiatrem burzowym
013	Składowanie mienia poza miejscem budowy/montażu
KMB 01	Klauzula specjalna dotycząca środków zabezpieczenia materiałów i urządzeń przeznaczonych do wbudowania/zamontowania, wyposażenia zaplecza budowy/montażu, urządzeń i sprzętu budowlanego/montażowego, maszyn budowlanych/montażowych przed uszkodzeniem/zniszczeniem i kradzieżą z terenu budowy/montażu
KMB 02	Klauzula ubezpieczenia w zakresie podstawowym
KMB 03	Klauzula wynagrodzenia ekspertów
KMB 04	Klauzula odtworzenia planów i dokumentów
KMB 05	Klauzula wzrostu wartości kontraktu
KMB 06	Klauzula mienia pracowniczego
KMB 07	Klauzula reprezentantów
KMB 08	Klauzula walutowa
KMB 09	Klauzula bezskładkowego automatycznego przedłużenia okresu ubezpieczenia o 30 dni (dla kontraktów o cyklu budowy/montażu powyżej 10 m-cy)
KMB 10	Klauzula dot. ubezpieczenia maszyn i urządzeń budowlanych w wartościach rzeczywistych i/lub w wieku powyżej 10 lat
KMB 11	Klauzula dodatkowych kosztów uprzątnięcia skutków zdarzeń losowych objętych ochroną ubezpieczeniową

II. KLAUZULE DLA KONTRAKTÓW BUDOWLANYCH (CAR)

100	Pokrycie robót montażowych wraz z testami maszyn, urządzeń, sieci i instalacji
101	Postanowienia specjalne dotyczące konstrukcji tuneli i galerii
102	Postanowienia specjalne dotyczące podziemnych kabli, rurociągów i innych instalacji
103	Wyłączenie szkód w plonach, lasach i uprawach
104	Postanowienia specjalne dotyczące budowy tam i zbiorników retencyjnych
106	Postanowienia specjalne dotyczące robót liniowych podzielonych na odcinki
107	Postanowienia specjalne dotyczące obiektów pomocniczych
108	Postanowienia specjalne dotyczące maszyn i urządzeń służących do realizacji robót budowlanych/montażowych
109	Postanowienia specjalne dotyczące materiałów budowlanych
110	Postanowienia specjalne dotyczące środków zabezpieczających przed naniesieniem osadów lub powodzią
111	Postanowienia specjalne dotyczące usunięcia rumowiska po osunięciu się ziemi
112	Postanowienia specjalne dotyczące środków zabezpieczenia przeciwpożarowego na terenie budowy oraz środków gaśniczych
113	Transport lądowy
114	Szkody seryjne
115	Pokrycie ryzyka projektanta
116	Pokrycie szkód w elementach odebranych lub oddanych do użytku
117	Postanowienia specjalne dotyczące wykonania sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowniczej, ciepłej lub innego typu sieci
118	Postanowienia specjalne dotyczące drążenia studni głębinowych
119	Istniejące mienie należące do inwestora i/lub za które Ubezpieczający ponosi odpowiedzialność
120	Wibracja, usunięcie lub osłabienie elementów nośnych
121	Postanowienia specjalne dotyczące palowania i budowy ścian oporowych, szczelnych i szczelinowych

III. KLAUZULE DLA KONTRAKTÓW MONTAŻOWYCH (EAR)

200	Pokrycie ryzyka producenta
201	Pokrycie okresu gwarancji/rękojmi
202	Ubezpieczenie maszyn i urządzeń służących do realizacji robót budowlanych/montażowych
203	Wyłączenie dotyczące maszyn urządzeń i elementów używanych
204	Postanowienia specjalne (1) dla przemysłu przetwórstwa węglowodorów
205	Postanowienia specjalne (2) dla przemysłu przetwórstwa węglowodorów
206	Postanowienia specjalne dotyczące środków zabezpieczenia przeciwpożarowego na terenie montażu oraz środków służących do zwalczania pożaru
207	Postanowienia specjalne dotyczące obiektów pomocniczych
208	Postanowienia specjalne dotyczące podziemnych kabli, rurociągów i innych instalacji
209	Wyłączenie szkód w plonach, lasach i uprawach
211	Pokrycie szkód w elementach paliwa jądrowego
212	Pokrycie kosztów odkażenia
213	Ubezpieczenie komory ciśnieniowej reaktora wraz z elementami wewnętrznymi
214	Wyłączenie szkód spowodowanych osiadaniami gruntu wskutek niewłaściwego zagęszczania
216	Istniejące mienie (w sąsiedztwie prowadzonych robót montażowych) należące do inwestora i/lub za które Ubezpieczający ponosi odpowiedzialność
217	Postanowienia specjalne dotyczące otwartych rowów podczas kładzenia rurociągów, przewodów i kabli
218	Pokrycie kosztów odnalezienia przecieku podczas kładzenia rurociągów
219	Postanowienia specjalne dotyczące poziomego wiercenia kierunkowego dla rurociągów pod dnami rzek, nasypami kolejowymi, ulicami itd.
220	Transport lądowy
221	Postanowienia specjalne dotyczące środków bezpieczeństwa ze względu na ryzyko opadów atmosferycznych, powodzi i zalania
222	Wyłączenie szkód i odpowiedzialności wynikłej z poziomego wiercenia kierunkowego

I. KLAUZULE WSPÓLNE DLA KONTRAKTÓW BUDOWLANYCH I MONTAŻOWYCH

Klauzula nr 001 - Pokrycie szkód wynikłych wskutek strajku, rozruchów i zamieszek społecznych

Na podstawie niniejszej klauzuli, zachowując pozostałe postanowienia ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy, Ubezpieczyciel udziela ochrony ubezpieczeniowej za szkody powstałe wskutek strajku i rozruchów społecznych, za które uważa się szkody spowodowane przez:

- działanie jakiegokolwiek osoby wspólnie z innymi w zakłóceniu porządku publicznego (niezależnie od związku ze strajkiem lub lokautem), które nie jest szkodą w rozumieniu wyłączenia zawartego poniżej w niniejszej klauzuli,
- działanie jakiegokolwiek legalnie ustanowionej władzy zmierzające do stłumienia zakłóceń porządku publicznego lub zminimalizowania ich skutków,
- umyślne działanie strajkującego lub poddanego lokautowi pracownika, mające na celu

wspomożenie strajku lub przeciwstawienie się lokautowi,

- działanie jakiegokolwiek legalnie ustanowionej władzy zapobiegające lub zmierzające do zapobieżenia takim aktom lub zminimalizowania ich skutków.

Wyłączenia specjalne do niniejszej klauzuli:

- Zakres ubezpieczenia wynikający z niniejszej klauzuli nie obejmuje szkód:
  - wynikłych z całkowitego lub częściowego zaprzestania robót, opóźnień lub zakłóceń w działalności,
  - powstałych wskutek trwałego lub czasowego zajęcia w wyniku konfiskaty lub rekwizycji przez jakąkolwiek legalną władzę,
  - powstałych wskutek trwałego lub czasowego zajęcia budynku wskutek nielegalnej okupacji prowadzonej przez jakąkolwiek osobę,
  - będących następstwem szkód w mieniu,
 z zastrzeżeniem, że Ubezpieczyciel nie jest zwolniony na podstawie lit. b) i c) z odpowiedzialności za szkodę w mieniu powstałą przed dokonaniem zajęcia lub podczas czasowego zajęcia wskutek ryzyk objętych umową ubezpieczenia.

- Ubezpieczenie nie obejmuje szkód powstałych na skutek następujących zdarzeń:
  - wojna, inwazja, działania zbrojne z zagranicy, działania wojenne (niezależnie od tego, czy wojna została wypowiedziana, czy nie), wojna domowa,
  - bunt, zamieszki społeczne o charakterze powstania powszechnego, powstanie zbrojne, rebelia, rewolucja, działanie władzy wojskowej lub uzurpowanej,
  - działanie osób w imieniu lub w związku z jakąkolwiek organizacją mającą na celu obalenie siłą rządu istniejącego de jure lub de facto, albo używającą w tym celu aktów terroru lub przemocy.

Ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność za wszystkie szkody objęte niniejszą klauzulą, które wystąpiły w ciągu 168 kolejnych godzin od chwili zdarzenia.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 002 dotycząca SEKCJI II - Odpowiedzialność za zobowiązania wzajemne

Na podstawie niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel udziela ochrony ubezpieczeniowej, rozszerzając zakres ubezpieczenia w Sekcji II dotyczącej odpowiedzialności cywilnej, poprzez przejście odpowiedzialności w przypadku, gdyby pomiędzy Ubezpieczonymi powstały roszczenia w oparciu o niniejszą umowę ubezpieczenia, tak jakby każdy z ubezpieczonych podmiotów podpisał indywidualną umowę ubezpieczenia, z zastrzeżeniem, że Ubezpieczyciel nie pokryje wzajemnych roszczeń wynikłych z odpowiedzialności za:

- szkodę w mieniu, które zostało lub mogło być ubezpieczone na podstawie Sekcji I,
- szkodę na osobie zatrudnionej przy realizacji robót budowlanych/montażowych lub świadczącej pracę z grzeczności.

Górną granicą odpowiedzialności Ubezpieczyciela w stosunku do wszystkich szkód wynikłych z tego samego zdarzenia jest kwota określona w umowie, w rozdziale dotyczącym ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 003 - Usuwanie usterek w okresie gwarancji/rękojmi

Na podstawie niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel udziela ochrony za szkodę w ubezpieczonych robotach budowlanych/montażowych, powstałą w okresie gwarancji/rękojmi jeśli szkoda powstała wskutek działania Ubezpieczającego/Ubezpieczonego na terenie określonym w kontrakcie jako miejsce robót, przy wykonywaniu czynności zmierzających do spełnienia obowiązków odnoszących się do gwarancji/rękojmi wynikających z umowy kontraktowej.

Okres obowiązywania niniejszej klauzuli ustalony jest w umowie ubezpieczenia i rozpoczyna się od dnia końcowego odbioru robót przez Inwestora i/lub rozpoczęcia użytkowania/eksploatacji.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 004 - Rozszerzone pokrycie okresu gwarancji/rękojmi

Na podstawie niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel udziela ochrony za szkodę w ubezpieczonych robotach budowlanych/montażowych, powstałą w okresie gwarancji/rękojmi jeśli szkoda:

- powstała wskutek działania Ubezpieczającego/Ubezpieczonego na terenie określonym w kontrakcie jako miejsce robót, przy wykonywaniu czynności zmierzających do spełnienia obowiązków odnoszących się do gwarancji/rękojmi wynikających z umowy kontraktowej lub,
- powstała podczas okresu gwarancji/rękojmi wskutek przyczyny zaistniałej w okresie budowy/montażu, zanim zostało wystawione potwierdzenie końcowego odbioru robót budowlanych/montażowych.

Okres obowiązywania niniejszej klauzuli ustalony jest w umowie ubezpieczenia i rozpoczyna się od dnia końcowego odbioru robót przez Inwestora i/lub rozpoczęcia użytkowania/eksploatacji.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 005 - Terminowe zakończenie robót zgodnie z harmonogramem

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że harmonogram robót budowlanych oraz wszystkie pisemne dokumenty wystawione przez Ubezpieczającego w celu uzyskania pokrycia ubezpieczeniowego na podstawie niniejszej klauzuli uważa się za włączone do umowy ubezpieczenia.

Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody powstałe lub zwiększone w wyniku lub w związku z przekroczeniem terminów wyszczególnionych w harmonogramie robót ponad liczbę tygodni określoną w umowie ubezpieczenia, chyba że Ubezpieczyciel wyraził zgodę na piśmie na takie przekroczenie przed powstaniem szkody (w formie aneksu lub załącznika do umowy ubezpieczenia).

Klauzula nr 006 - Pokrycie dodatkowych kosztów - praca w godzinach nadliczbowych i nocnych oraz w dni ustawowo wolne od pracy, fracht ekspresowy

Na podstawie niniejszej klauzuli dodatkowej postanawia się, że Ubezpieczyciel pokryje poniesione koszty z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych, nocnych lub w dni ustawowo wolne od pracy oraz koszty frachtu ekspresowego (z wyłączeniem frachtu lotniczego), pod warunkiem, że koszty zostaną poniesione w następstwie szkody, w związku z którą Ubezpieczyciel jest zobowiązany wypłacić odszkodowanie na podstawie niniejszej umowy ubezpieczenia.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 007 - Pokrycie kosztów frachtu lotniczego

Na podstawie niniejszej klauzuli dodatkowej postanawia się, że Ubezpieczyciel pokryje poniesione koszty frachtu lotniczego, pod warunkiem, że zostaną one poniesione w celu naprawienia szkody w związku z którą Ubezpieczyciel jest zobowiązany wypłacić odszkodowanie na podstawie niniejszej umowy ubezpieczenia.

Odszkodowanie z tytułu niniejszej klauzuli na pokrycie kosztów frachtu lotniczego nie przekroczy kwoty określonej poniżej w odniesieniu do całego okresu ubezpieczenia.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 008 - Wymogi dla budowlanych w strefach sejsmicznych

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie za szkody wynikłe z trzęsienia ziemi jedynie w przypadku, gdy Ubezpieczający udowodni, że ryzyko to zostało uwzględnione w projekcie budowlany na podstawie obowiązujących dla danych obiektów budowlanych na danym terenie kodów sejsmicznych oraz że rodzaj i jakość materiałów budowlanych oraz użytych metod, a także wymiary konstrukcji zostały dostosowane do powyższych wymogów.

Klauzula nr 009 - Wyłączenie ryzyka trzęsienia ziemi

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel nie wypłaci Ubezpieczającemu odszkodowania za szkodę spowodowaną trzęsieniem ziemi.

Klauzula nr 010 - Wyłączenie szkód powstałych wskutek powodzi

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel nie wypłaci odszkodowania za szkodę spowodowaną przez powódź.

Klauzula nr 012 - Wyłączenie szkód spowodowanych wiatrem burzowym

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel nie wypłaci odszkodowania za straty powstałe wskutek wiatru burzowego (za który uważa się wiatr o prędkości przekraczającej 24,5 m/s), ani też za żadne straty powstałe wskutek zalania wodą, wynikłe w związku z wiatrem burzowym lub jako jego konsekwencja.

Klauzula nr 013 - Składowanie mienia poza miejscem budowy/montażu

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że po opłaceniu przez Ubezpieczającego ustalonej dodatkowej składki zakres ubezpieczenia wynikający z Sekcji I owu zostaje rozszerzony o szkody w mieniu (za wyjątkiem mienia wytwarzanego, przetwarzanego lub składowanego w siedzibie wytwórcy, pośrednika lub dostawcy) w miejscu położonym poza terenem budowy w ramach limitów terytorialnych określonych w umowie ubezpieczenia.

Ubezpieczyciel nie wypłaci odszkodowania za straty wynikłe z zaniedbania środków bezpieczeństwa ogólnie przyjętych dla obiektów magazynowych. Takie środki obejmują:

1. upewnienie się, że teren magazynowania jest zamknięty (jest to budynek lub przynajmniej obszar ogrodzony), strzeżony, posiadający środki zabezpieczenia ppoż. właściwe dla poszczególnych lokalizacji lub rodzajów przechowywanego mienia,
2. oddzielenie jednostek składowania przy pomocy ścian ogniowych lub umieszczenie ich w odległości co najmniej 50m od siebie,

3. rozplanowanie i umieszczenie jednostek składowania w taki sposób, żeby zapobiec uszkodzeniu przez gromadzącą się wodę lub przez zalanie wskutek opadów albo przez powódź średnio statystycznie powtarzającą się częściej, niż co 10 lat.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit terytorialny, limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

KMB 01 - Klauzula specjalna dotycząca środków zabezpieczenia materiałów i urządzeń przeznaczonych do wbudowania/zamontowania, wyposażenia zaplecza budowy/montażu, urządzeń i sprzętu budowlanego/montażowego, maszyn budowlanych/montażowych przed uszkodzeniem/zniszczeniem i kradzieżą z terenu budowy/montażu

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel pokrywa szkody będące wynikiem zniszczenia/uszkodzenia i kradzieży materiałów i urządzeń przeznaczonych do wbudowania/zamontowania, wyposażenia zaplecza budowy/montażu, urządzeń i sprzętu budowlanego/montażowego i maszyn budowlanych/montażowych z terenu budowy/montażu, o ile szkody takie nie są następstwem naruszenia poniższych obowiązków Ubezpieczonych (chyba że niedopełnienie poniższych obowiązków nie miało wpływu na powstanie szkody):

1. Teren budowy/montażu powinien być ogrodzony parkanem, siatką drucianą lub płotem, oświetlony w porze nocnej i całonocowo dozorowany.
2. Wjazd na teren powinien być zabezpieczony w sposób uniemożliwiający swobodny wyjazd pojazdem mechanicznym przez osobę nieuprawnioną. W ubezpieczonych maszynach nie mogą znajdować się kluczyki od stacyjek zapłonowych, a wszystkie drzwi powinny być zamknięte na zamek fabryczny. Kluczyki powinny być przechowywane w taki sposób, aby dostęp do nich miały tylko osoby upoważnione. Ponadto wszelkie zainstalowane zabezpieczenia powinny być uruchomione. Warunkiem odpowiedzialności Ubezpieczyciela za szkody powstałe wskutek zniszczenia/uszkodzenia i kradzieży jest pozostawienie przez sprawców widocznych śladów włamania w postaci uszkodzenia istniejących zabezpieczeń.
3. Pomieszczenia, w których znajduje się ubezpieczone mienie powinny być zabezpieczone w sposób uniemożliwiający dostęp bez użycia siły oraz narzędzi, czego dowodami będą pozostawione ślady włamania lub wyważenia oraz zamknięte na co najmniej jeden zamek wielozapadkowy lub kłódkę wielozapadkową.
4. W odniesieniu do robót liniowych i konieczności pozostawienia mienia (materiałów, robót, maszyn i urządzeń budowlanych/montażowych) w miejscu wykonywania robót budowlanych/montażowych poza ogrodzonym terenem budowy/montażu i braku możliwości spełnienia wymagań opisanych w §2 ust. 12 owu oraz w pkt 1 i 2 niniejszej klauzuli, powinno być zapewnione całonocowe dozоровanie mienia znajdującego się na obszarze czynnego frontu robót. W maszynach budowlanych/montażowych wymagane jest zamontowanie dodatkowych (co najmniej dwóch), sprawnych technicznie zabezpieczeń takich jak np.:
  - a) system auto-alarmowy,
  - b) blokada elektroniczna – immobiliser,
  - c) system auto-alarmowania i lokalizacji pojazdu,
  - d) blokada mechaniczna dźwigni zmiany biegów,
  - e) GPS z powiadomieniem dozorca/jednostki interwencyjnej.

Za kradzież i zniszczenia/uszkodzenia wyposażenia elektronicznego Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za włamanie do pomieszczeń będące następstwem nienależytego zabezpieczenia. Należyte zabezpieczenie oznacza, że:

- a) w ścianach, sufitach, podłogach i dachach oraz piwnicach tych pomieszczeń nie ma niezabezpieczonych otworów, przez które możliwy byłby dostęp do ubezpieczonego mienia bez włamania,
- b) wszystkie drzwi wejściowe do pomieszczeń są zamknięte oraz ich stan techniczny uniemożliwia ich wyłamanie lub wyważenie bez użycia siły lub narzędzi, a otwarcie – bez użycia podrobionych lub dopasowanych kluczy,
- c) drzwi oszklone są zaopatrzone w zamki, których nie można otworzyć przez wybitą szybę bez użycia kluczy. Wszystkie okna i inne zewnętrzne oszklone otwory pomieszczenia są w należytym stanie technicznym, właściwie osadzone i zamknięte.

Ochroną objęty jest również rabunek wyposażenia elektronicznego, który oznacza:

- a) zastosowanie przemocy fizycznej lub groźbę jej natychmiastowego użycia w stosunku do któregośkolwiek z ubezpieczonych lub osób u nich zatrudnionych
- b) albo przy zastosowaniu przemocy fizycznej lub groźby jej natychmiastowego użycia doprowadzenie do pomieszczenia lub schowka w obrębie terenu budowy osoby posiadającej klucze i zmuszenie jej do ich otworzenia albo gdy sprawca sam je otworzył kluczami zrabowanymi.

Komputery przenośne nie są objęte ochroną ubezpieczeniową.

KMB 02 - Klauzula ubezpieczenia w zakresie podstawowym

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że:

1. ogranicza się zakres ochrony ubezpieczeniowej do szkód powstałych wskutek:
  - 1) pożaru,
  - 2) uderzenia pioruna,

- 3) wybuchu,
  - 4) upadku statku powietrznego.
- w rozumieniu definicji podanych w owu w S2.
2. w ramach niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za:
- 1) szkody wynikające z odpowiedzialności cywilnej,
  - 2) szkody w mieniu istniejącym.

KMB 03 - Klauzula wynagrodzenia ekspertów

Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy ubezpieczenia strony uzgodniły, że:

- ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej umowy zostają dodatkowo objęte, za zgodą Ubezpieczyciela koszty wynagrodzenia należne architektom, inspektorom, inżynierom - konsultantom, a także pozostałe koszty ekspertów, które Ubezpieczający jest zobowiązany ponieść w celu odtworzenia lub zastąpienia ubezpieczonego mienia uszkodzonego w wyniku zaistnienia zdarzenia szkodowego, za które Ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność na podstawie umowy ubezpieczenia.

Ubezpieczyciel zwróci 50% wartości poniesionych, udokumentowanych i uzasadnionych kosztów, jednak nie więcej niż do wysokości limitu odpowiedzialności określonego w umowie ubezpieczenia na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia. Z zakresu ubezpieczenia na warunkach niniejszej klauzuli wyłączone są koszty poniesione na wyliczenie i przygotowanie rozszczenia, natomiast ubezpieczone koszty ekspertów nie mogą przekraczać stawek rynkowych obowiązujących na dzień sporządzania opinii.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

KMB 04 - Klauzula odtworzenia planów i dokumentów

Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy ubezpieczenia strony uzgodniły, że:

- ubezpieczeniem zostają objęte poniesione niezbędne koszty związane z odtworzeniem planów, rysunków lub innych dokumentów kontraktowych zniszczonych w wyniku zaistnienia ubezpieczonego zdarzenia w trakcie trwania okresu ubezpieczenia. Całkowita wartość odszkodowania zostaje ograniczona do kosztów robocizny poniesionych na odtworzenie dokumentów z włączeniem kosztów pracy godzinach nadliczbowych oraz przeprowadzenie niezbędnych analiz.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

KMB 05 - Klauzula wzrostu wartości kontraktu

Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy ubezpieczenia strony uzgodniły, że:

- ubezpieczeniem zostaje objęty automatycznie wzrost wartości kontraktu jednak nie więcej niż do 115% wartości kontraktu podanego we wniosku o ubezpieczenie. Ubezpieczający zobowiązany jest każdy wzrost wartości kontraktu zgłosić w terminie 90 dni lecz nie później niż termin zakończenia kontraktu (okresu ubezpieczenia). W terminie 30 dni od zakończeniu okresu ubezpieczenia zostanie naliczona systemem pro rata dodatkowa składka z tytułu wzrostu wartości kontraktu, od różnicy pomiędzy końcową a początkową sumą ubezpieczenia, według ustalonej stawki.

KMB 06 - Klauzula ubezpieczenia mienia pracowniczego

Niniejszą klauzulą rozszerza się zakres ochrony ubezpieczeniowej o mienie osobiste osób zatrudnionych przez Ubezpieczającego, znajdujące się na ubezpieczonym terenie budowy.

Suma ubezpieczenia na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia wynosi: 10.000,00 PLN (limit na pracownika 500,00 PLN).

KMB 07 - Klauzula reprezentantów

Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy ubezpieczenia strony uzgodniły, że:

Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego/Ubezpieczonego oraz osób, za które ponosi odpowiedzialność, przy czym za Ubezpieczającego/Ubezpieczonego i wymienione tu osoby uważa się członków zarządu spółki, prokurentów, dyrektorów, zatrudnione przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego osoby pełniące samodzielne funkcje techniczne w budownictwie i/lub osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami, umową, statutem uprawnione są do zarządzania podmiotem gospodarczym oraz wspólników spółek osobowych. Niniejsza klauzula nie ma zastosowania do ryzyka kradzieży z włamaniem i rabunku. W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

KMB 08 - Klauzula walutowa

Niniejszą Klauzulą uzgadnia się, że wszystkie wartości wymienione w polisie (sumy ubezpieczenia, limity odpowiedzialności) wyrażone w walutach obcych, zostają przeliczone na PLN według tabeli kursów średnich walut obcych w złotych NBP według kursu wymiany z dnia podpisania umowy kontraktowej.

KMB 09 - Klauzula bezskładkowego automatycznego przedłużenia okresu ubezpieczenia o 30 dni (dla kontraktów o cyklu budowy/montażu powyżej 10 m-cy)

Z zachowaniem pozostałych, nie zmienionych niniejszą klauzulą, postanowień ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy ubezpieczenia strony uzgodniły, że: Ubezpieczyciel przedłuży okres ubezpieczenia dla robót budowlano/montażowych maksymalnie o 30 dni bez naliczania dodatkowej składki po uprzednim powiadomieniu przez Ubezpieczającego.

Jeżeli wymagane przedłużenie przekroczy okres 30 dni, Ubezpieczający zapłaci dodatkową składkę obliczoną pro rata pomijając okres 30 dni. Niniejsza klauzula nie ma zastosowania do przedłużenia okresu ubezpieczenia dla testów.

KMB 10 - Klauzula dot. ubezpieczenia maszyn, sprzętu, urządzeń budowlanych w wartościach rzeczywistych i/lub w wieku powyżej 10 lat

Z zastrzeżeniem pozostałych postanowień do umowy ubezpieczenia strony ustalają, że w przypadku, gdy suma ubezpieczenia odpowiada kosztom zastąpienia ubezpieczonych maszyn/ sprzętu /urządzeń przez nowe maszyny/sprzęt/urządzenia tego samego rodzaju, typu, mocy i wydajności z uwzględnieniem kosztów transportu, montażu i demontażu oraz opłat celnych i innych tego typu należności, z wyłączeniem kosztów transportu ekspresowego i lotniczego, rozmiar szkody ustala się na podstawie cen z dnia wystąpienia szkody w następujący sposób:

- 1) w przypadku uszkodzenia maszyn/sprzętu/urządzeń w taki sposób, że jej naprawa jest niemożliwa lub niecelowa z przyczyn ekonomicznych (**szkoda całkowita**) - według kosztów zakupu nowej maszyny/sprzętu/urządzenia tego samego rodzaju, typu, mocy i wydajności, z uwzględnieniem stopnia faktycznego zużycia do dnia szkody oraz kosztów transportu i montażu,
- 2) jeżeli maszyna/sprzęt/urządzenie nadaje się do naprawy i jej naprawa jest celowa z przyczyn ekonomicznych (**szkoda częściowa**) - według kosztów remontu lub naprawy, z uwzględnieniem kosztów transportu, demontażu i montażu, potwierdzonych rachunkiem wykonawcy lub kalkulacją poszkodowanego, który usunął szkodę własnymi siłami, z uwzględnieniem stopnia faktycznego zużycia do dnia szkody.

Warunkiem ochrony ubezpieczeniowej maszyn/sprzętu/ urządzeń jest przeprowadzanie przeglądów i konserwacji zgodnie z zaleceniami producenta co jest potwierdzone aktualnymi badaniami technicznymi dopuszczającymi do eksploatacji. Ochrona jest udzielana jeżeli brak przeglądów lub konserwacji nie miał wpływu na zaistnienie zdarzenia.

KMB 11- Klauzula dodatkowych kosztów uprzątnięcia skutków zdarzeń losowych objętych ochroną ubezpieczeniową

Z zachowaniem postanowień i wyłączeń ogólnych warunków ubezpieczenia niezmiennych niniejszą Klauzulą oraz za dopłatą dodatkowej składki, Ubezpieczyciel rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej, w odniesieniu do robót kontraktowych wpisanych do Sekcji I, o niezbędne i uzasadnione koszty dodatkowe poniesione przez Ubezpieczającego na uprzątnięcie skutków zdarzeń losowych objętych ochroną ubezpieczeniową w sytuacji gdy elementy robót kontraktowych nie zostały uszkodzone. Ubezpieczenie pokryje koszty związane z:

1. usunięciem (wywozem i składowaniem) naniesionych obcych materiałów takich jak śmieci, muł rzeczny, ziemia, gałęzie, zawiesiny, osady czy inne zanieczyszczenia, które pokrywają wykonane roboty kontraktowe (niezależnie od tego czy pochodzą z terenu budowy/montażu czy spoza terenu budowy/montażu),
2. oczyszczeniem wykonanych robót kontraktowych, które uległy zamuleniu, zalaniu lub innemu zanieczyszczeniu,
3. odpompowywaniem wody,
4. oszalowaniem lub umocnieniem ubezpieczonych robót kontraktowych jeśli nie są elementem robót naprawczych.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

II. KLAUZULE DLA KONTRAKTÓW BUDOWLANYCH (CAR)

Klauzula nr 100 - Pokrycie robót montażowych wraz z testami maszyn, urządzeń, sieci i instalacji

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o roboty montażowe i przeprowadzenie prób, testów i rozruchu w okresie ubezpieczenia określonym w polisie.

Jeżeli część robót budowlanych/montażowych jest testowana i oddana do eksploatacji lub odebrana, to ochrona ubezpieczeniowa takiej części robót budowlanych/montażowych wygasa, natomiast trwa dalej ochrona w odniesieniu do pozostałych części. W odniesieniu do mienia oddawanego do użytku w stanie używanym ochrona ubezpieczeniowa wygasa z chwilą rozpoczęcia prób, testów i rozruchu.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 101 - Postanowienia specjalne dotyczące konstrukcji tuneli i galerii

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za:

1. szkody wynikłe z drżenia w miękkiej skale i koszty dodatkowych zabezpieczeń w takiej sytuacji, nawet jeżeli ich zastosowanie jest niezbędne wyłącznie na czas budowy,
2. przekroczenie minimalnego rozmiaru prac drżeniowych określonego w planach oraz dodatkowe koszty i wydatki poniesione na wypełnienie otworów dodatkowo wykonanych,
3. wydatki poniesione na odwodnienie, nawet jeżeli ilość wody oczekiwana pierwotnie zwiększyła się znacznie w stosunku do wielkości przewidywanych,
4. szkody powstałe wskutek awarii systemu odwadniającego, jeżeli takich szkód można było uniknąć poprzez zastosowanie środków technicznych adekwatnych z uwagi na charakter prowadzonych prac,
5. wydatki poniesione na dodatkowe instalacje i urządzenia służące do usunięcia wody płynącej lub gruntowej.

Klauzula nr 102 dotycząca SEKCJI II - Postanowienia specjalne dotyczące podziemnych kabli, rurociągów i innych instalacji

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie za szkodę w istniejących podziemnych kablach, rurociągach lub innych instalacjach. Ubezpieczyciel nie wypłaci świadczenia jeżeli w okresie poprzedzającym rozpoczęcie prac Ubezpieczający/Ubezpieczony nie konsultował z odpowiednimi organami dokładnego usytuowanie takich instalacji, o ile szkoda powstała w następstwie braku tychże konsultacji. W odniesieniu do szkód w instalacjach podziemnych właściwie umieszczonych na planach stosuje się franszyzę redukcyjną pod literą a) wpisaną w umowie ubezpieczenia.

Roszczenia o naprawienie szkody w podziemnych instalacjach niewłaściwie umiejscowionych na planach będą pokrywane po potrąceniu franszyzy określonej poniżej, pod literą b) wpisaną w umowie ubezpieczenia.

W każdym przypadku odszkodowanie będzie ograniczone do kosztów naprawy zniszczonych lub uszkodzonych kabli, rurociągów lub innych podziemnych instalacji, z wyłączeniem utraconych korzyści, kar umownych i strat spowodowanych opóźnieniem, niespełnieniem, nienależytym wykonaniem bądź utratą kontraktu i rynku.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 103 dotycząca SEKCJI II - Wyłączenie szkód w plonach, lasach i uprawach

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia oraz innych postanowień lub załączników do umowy ubezpieczenia uzgodniono, że Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkodę lub za spowodowanie szkody w plonach, lasach lub jakichkolwiek uprawach w czasie wykonywania robót budowlanych/montażowych.

Klauzula nr 104 - Postanowienia specjalne dotyczące budowy tam i zbiorników retencyjnych

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za:

1. szkody wynikłe z drżenia w miękkiej skale i koszty dodatkowych zabezpieczeń w takiej sytuacji, nawet jeżeli ich zastosowanie jest niezbędne wyłącznie na czas budowy,
2. wydatki poniesione na odwodnienie, nawet jeżeli ilość wody oczekiwana pierwotnie zwiększyła się znacznie w stosunku do wielkości przewidywanych,
3. szkody powstałe wskutek awarii systemu odwadniającego, jeżeli takich szkód można było uniknąć poprzez zastosowanie środków technicznych adekwatnych do zakresu prowadzonych prac,
4. wydatki poniesione na dodatkowe instalacje i urządzenia służące do uszczelnienia zbiornika, albo usunięcia wody płynącej lub gruntowej,
5. szkody wynikłe z osunięcia się ziemi, jeżeli zostało spowodowane nieodpowiednim spoiwem,
6. pęknięcia i przecieki.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 106 - Postanowienia specjalne dotyczące robót liniowych

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie za szkodę powstałą na odcinku do długości L określonym w umowie ubezpieczenia w robotach liniowych takich jak: drogi, nabrzeża, wykopy, nasypy, rowy i kanały, niezależnie od stanu zaawansowania ubezpieczonych prac i faktycznego czynnego frontu robót. Odszkodowanie za jedno zdarzenie zostanie ograniczone do kosztów naprawy odcinka o długości L (określonego powyżej) i będzie wyliczone jako średni koszt naprawy odcinka o długości L w stosunku do kosztów naprawy całego uszkodzonego odcinka czynnego frontu robót.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: długość odcinka L, limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 107 - Postanowienia specjalne dotyczące obiektów pomocniczych

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie za szkody w obiektach

pomocniczych, za które uważa się obiekty socjalne, magazynowe, warsztatowe lub biurowe, spowodowane przez pożar lub powódź. Ubezpieczenie nie obejmuje obiektów, które znajdują się poniżej najwyższego poziomu wody zarejestrowanego w danej okolicy w ciągu ostatnich dziesięciu lat, a poszczególne obiekty tymczasowe są usytuowane w odrębnych strefach pożarowych.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia - maksymalna wartość jednostki składowania mienia (magazynowania) oraz obiektów pomocniczych, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 108 - Postanowienia specjalne dotyczące maszyn i urządzeń służących do realizacji robót budowlanych/montażowych

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie za szkodę w maszynach lub urządzeniach budowlanych, powstałą wskutek powodzi. Ubezpieczenie nie obejmuje mienia składowanego (po wykonaniu prac lub podczas jakiegokolwiek zakłócenia prac) w miejscu, w którym w ciągu ostatnich 10 lat wystąpiła powódź lub stan zagrożenia powodziowego.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: suma ubezpieczenia/limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 109 - Postanowienia specjalne dotyczące materiałów budowlanych

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie za szkodę w materiałach budowlanych, spowodowaną przez powódź. Ubezpieczeniem objęte są materiały nie przekraczające zapasu na 3 dni zaplanowanych prac licząc wstec od chwili powstania szkody oraz inne zapasy składowane w miejscu, w którym w ciągu ostatnich 10 lat nie wystąpiła powódź lub stan zagrożenia powodziowego.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 110 - Postanowienia specjalne dotyczące środków zabezpieczających przed naniesieniem osadów lub powodzią

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie za szkodę spowodowaną przez naniesienie osadów lub powódź. Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkody będące następstwem niezastosowania odpowiednich środków zabezpieczających w trakcie projektowania i wykonania projektu.

Za odpowiednie środki zabezpieczenia przed naniesieniem osadów i powodzią zastosowane na podstawie analizy zdarzeń zaistniałych w ciągu ostatnich 10 lat na terenie lokalizacji budowy i mogących zaistnieć w okresie ubezpieczenia, dokonanej w oparciu o dane statystyczne posiadane przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

Szkoda lub odpowiedzialność za szkodę wynikająca z nie użycia przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia i zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, nie podlega odszkodowaniu na podstawie niniejszej klauzuli.

Klauzula nr 111 - Postanowienia specjalne dotyczące usunięcia rumowiska po osunięciu się ziemi

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel nie wypłaci odszkodowania za:

1. wydatki poniesione na usunięcie rumowiska po osunięciu się ziemi, przekraczające koszty usunięcia materiału, który został uprzednio usunięty z pierwotnego podłoża w celu wykonania robót budowlanych/montażowych,
2. wydatki poniesione na naprawę naruszonych stoków lub innych pochyłych terenów, jeżeli Ubezpieczający nie zastosował środków zabezpieczających lub zastosował je zbyt późno, o ile szkoda powstała wskutek niedopełnienia tychże obowiązków.

Klauzula nr 112 - Postanowienia specjalne dotyczące środków zabezpieczenia przeciwpożarowego na terenie budowy oraz środków gaśniczych

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie za szkodę spowodowaną przez pożar lub wybuch. Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za zdarzenia będące następstwem prowadzenia prac niezgodnie z obowiązującym prawem (przepisami prawa budowlanego, przepisami p.poż oraz przepisami dotyczącymi prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo). Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkody będące następstwem naruszenia przez Ubezpieczonych niższych obowiązków (chyba że niedopełnienie niższych obowiązków nie miało wpływu na powstanie szkody):

- 1) wraz z postępowaniem prac wprowadzany jest sprzęt przeciwpożarowy i środki gaśnicze, wymagane zgodnie z przepisami prawa, dostępne i możliwe do użycia w każdej chwili,
- 2) składowanie materiałów budowlanych lub montażowych jest prowadzone z podziałem na jednostki o wartości nie przekraczającej wartości jak w pkt 10), a pojedyncze jednostki znajdują się w odległości minimalnej 50m od siebie lub oddzielone ścianami ogniowymi,
- 3) wszystkie materiały palne, a zwłaszcza wszystkie palne ciecze i gazy są składowane w odpowiedniej, bezpiecznej odległości od budowanej lub montowanej konstrukcji oraz od miejsca wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo,

- 4) w chwili rozpoczęcia testów wszystkie, zgodne z projektem środki gaśnicze są zainstalowane i gotowe do użycia w każdej chwili,
- 5) odpadki są usuwane regularnie, we wszystkich pomieszczeniach i obiektach, w których trwają prace wyposażeniowe, są oczyszczane z palnych odpadków codziennie po zakończeniu pracy,
- 6) „system pozwoleń na prace pożarowo niebezpieczne” jest stosowany rygorystycznie dla wszystkich wykonawców zatrudnionych przy pracach niebezpiecznych pożarowo, takich jak np.: kruszenie, cięcie i spawanie, smołowanie, inne prace związane z użyciem otwartego ognia lub wysokiej temperatury. Prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane wyłącznie w obecności co najmniej jednego odpowiednio przeszkolonego pracownika wyposażonego w podręczny sprzęt gaśniczy. Miejsce prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo jest kontrolowane po godzinie od zakończenia pracy,
- 7) wprowadzone są i uaktualniane w miarę potrzeby - plan zabezpieczenia przeciwpożarowego oraz instrukcja postępowania na wypadek pożaru,
- 8) wszyscy pracownicy uczestniczący w realizacji kontraktu przed przystąpieniem do pracy posiadają udokumentowane przeszkolenie z zakresu postępowania w przypadku powstania pożaru,
- 9) Pojedyncze jednostki znajdują się w odległości minimalnej 50m od siebie lub oddzielone ścianami ogniowymi.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia dla jednostki składowanego mienia i franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie.

Klauzula nr 113 - Transport lądowy

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy oraz po opłaceniu przez Ubezpieczającego dodatkowej składki uzgodniono, że zakres ubezpieczenia wynikający z owu, z sekcji dotyczącej ubezpieczenia mienia, zostaje rozszerzony o szkody w mieniu (łącznie):

1. transportowanym na miejsce budowy drogą lądową w ramach terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
2. spowodowane przez kolizję, uderzenie, powódź, trzęsienie ziemi, osunięcie się ziemi lub skały, zapadanie się ziemi, kradzież z włamaniem lub pożar.

Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkody spowodowane niewłaściwym opakowaniem mienia i przygotowaniem do transportu (z włączeniem rozmieszczenia ładunku).

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia/pojazdy/transporty w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 114 - Szkody seryjne

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że do umowy zostaje dołączona klauzula następującej treści:

Szkody powstałe z tej samej przyczyny, wskutek wadliwego projektu (o ile ryzyko to jest pokryte na podstawie specjalnej klauzuli), wadliwego materiału lub wadliwego wykonania w obiektach budowlanych, ich elementach, maszynach lub sprzęcie budowlanym/montażowym tego samego typu, zostaną pokryte zgodnie z poniższą skalą:

1. 100% pierwszych dwóch szkód,
2. 80% trzeciej szkody,
3. 60% czwartej szkody,
4. 50% piątej szkody.

Dalsze szkody nie będą podlegać odszkodowaniu.

Klauzula nr 115 - Pokrycie ryzyka projektanta

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że zakres ochrony ubezpieczeniowej wynikający z owu, z sekcji I dotyczącej ubezpieczenia mienia, zostaje rozszerzony o szkody w przedmiocie robót budowlanych/montażowych (objętych ubezpieczeniem) powstałe na skutek błędów projektowych. Wadliwie zaprojektowane elementy będące przyczyną szkody nie są objęte ochroną ubezpieczeniową.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 116 - Pokrycie szkód w elementach odebranych lub oddanych do użytku

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o szkody w przekazanych lub oddanych do użytku/eksploatacji częściach kontraktu, jeżeli wydarzyły się w okresie ubezpieczenia wskutek prowadzenia prac na ubezpieczonych elementach, nie oddanych jeszcze do użytku/eksploatacji.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 117 - Postanowienia specjalne dotyczące wykonania sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowniczej, ciepłej lub innego typu sieci

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie za szkodę powstałą na odcinku do długości L określonym w umowie ubezpieczenia w robotach linowych, spowodowaną przez zalanie lub zamulenie odcinka rur, rowów lub szybów odkrytych, częściowo lub całkowicie wykopanych, niezależnie od stanu zaawansowania ubezpieczonych prac i faktycznego czynnego frontu robót. Odszkodowanie za jedno zdarzenie zostanie ograniczone do kosztów naprawy odcinka o długości L określonego powyżej i będzie wyliczone jako średni koszt naprawy odcinka o długości L w stosunku do kosztów naprawy całego uszkodzonego odcinka czynnego frontu robót.

Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkody wynikające z naruszenia przez Ubezpieczonego poniższych obowiązków (chyba że niedopełnienie poniższych obowiązków nie miało wpływu na powstanie szkody):

1. rury, natychmiast po ich położeniu, zostały zabezpieczone w taki sposób, że nie mogą być przemieszczone wskutek zalania rowu,
2. rury, natychmiast po ich położeniu, zostały zamknięte w celu uniemożliwienia dostępu wody, mułu lub innych tego typu substancji,
3. rowy zawierające odcinki rur poddane testom ciśnieniowym zostały wypełnione tak szybko, jak to możliwe po zakończeniu testów, przy uwzględnieniu szczególnych wymogów technicznych dotyczących zasypywania wykopów.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: długość odcinka L, limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 118 - Postanowienia specjalne dotyczące drażenia studni głębinowych

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że zakres ubezpieczenia dla prac polegających na drażeniu studni głębinowych zostaje zawężony do szkód powstałych wyłącznie wskutek następujących zdarzeń losowych:

1. trzęsienie ziemi, wybuch wulkanu, tsunami,
2. wiatr o prędkości nie mniejszej niż 24,5 m/s, cyklon, powódź, osunięcie się ziemi,
3. rozprężenie się gazu,
4. pożar, wybuch,
5. wypływ wód artezjskich,
6. naniesienie osadów, którego nie można zwalczyć środkami powszechnie stosowanymi w praktyce,
7. zapadnięcie się otworu, z włączeniem zapadnięcia się jego osłony wskutek nadmiernego ciśnienia albo spęcznienia ilów, którego nie można zwalczyć środkami powszechnie stosowanymi w praktyce.

Wysokość odszkodowania ustala się na podstawie kosztów (włączając koszty materiałowe) poniesionych na drażeniu studni do momentu, w którym pojawiły się pierwsze oznaki powyższych zdarzeń, powodując konieczność opuszczenia terenu studni w związku ze stanem zagrożenia.

Ubezpieczającego obciąża franszyza redukcyjna w wysokości 10% wartości szkody, nie mniejsza jednak od określonej poniżej na jedno zdarzenie.

Specjalne wyłączenia odpowiedzialności Ubezpieczyciela:

1. szkody w wiertle używanym do wykonania otworu oraz w jego osprzęcie (które Ubezpieczający może ubezpieczyć na podstawie specjalnej umowy ubezpieczenia),
2. koszty wydobycia jakichkolwiek elementów z otworu wiertniczego,
3. koszty wznowienia prac i przywrócenia poprzednich warunków pracy, z włączeniem prac przygotowawczych (zakwaszenie, przebiecie przez skały).

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 119 - Istniejące mienie (obiekty budowlane) należące do inwestora za które Ubezpieczający jest odpowiedzialny

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że zakres ubezpieczenia wynikający z owu, z sekcji I dotyczącej ubezpieczenia mienia, zostaje rozszerzony o szkody w mieniu istniejącym należącym do inwestora za które Ubezpieczający jest odpowiedzialny, jeżeli szkody te zostały spowodowane przez lub powstały w wyniku prowadzonych robót budowlanych/montażowych objętych ochroną ubezpieczeniową w ramach sekcji I.

Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie w wartościach rzeczywistych za szkodę w ubezpieczonym mieniu istniejącym. Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkody będące następstwem faktu, że w okresie poprzedzającym rozpoczęcie robót budowlanych/montażowych nie były zastosowane niezbędne środki zabezpieczające zgodnie z dokumentacją projektową, opinią geotechniczną i specyfikacją techniczną.

W odniesieniu do szkód spowodowanych wibracją albo usunięciem lub osłabieniem elementów nośnych Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie za szkodę powstałą wskutek całkowitego lub częściowego zaważenia się ubezpieczonych obiektów budowlanych, z wyłączeniem szkód polegających na uszkodzeniu nie zagrażającym ich stabilności (np. szkód powierzchniowych).

Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za:

1. szkody spowodowane nie wykonaniem robót zabezpieczających przewidzianych w dokumentacji projektowej, opinii geotechnicznej i specyfikacji technicznej,
2. szkody polegające na uszkodzeniu nie zagrażającym stabilności obiektu budowlanego np. uszkodzenia powierzchniowe,,
3. koszty robót dodatkowych, których zastosowanie stało się konieczne w czasie trwania okresu ubezpieczenia, w wyniku zaleceń projektanta lub inspektora nadzoru mających na celu zastosowanie środków zapobiegających wystąpieniu szkody lub służących do zmniejszenia jej rozmiarów.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 120 dotycząca SEKCJI II - Wibracja, usunięcie lub osłabienie elementów nośnych

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że zakres ubezpieczenia wynikający z owu, z Sekcji II dotyczącej ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zostaje rozszerzony o szkody spowodowane wibracją lub usunięciem albo osłabieniem elementów nośnych istniejącego obiektu budowlanego znajdującego się w sąsiedztwie prowadzonych robót budowlanych/montażowych.

Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie wyłącznie za szkodę w mieniu polegającą na całkowitym lub częściowym zawaleniu się istniejącego obiektu budowlanego.

Ubezpieczyciel nie wypłaci świadczenia, jeżeli w okresie poprzedzającym rozpoczęcie prac:

1. nie były zastosowane wszystkie niezbędne środki zabezpieczające zgodnie z dokumentacją projektową, opinią geotechniczną i specyfikacją techniczną,
2. nie została sporządzona inwentaryzacja istniejących uszkodzeń lub opinia n/t stanu technicznego zagrożonego mienia – istniejącego obiektu budowlanego w sąsiedztwie prowadzonych robót budowlanych/montażowych.

o ile szkoda powstała w następstwie niedopełnienia powyższych obowiązków.

Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za:

1. szkody spowodowane nie wykonaniem robót zabezpieczających przewidzianych w dokumentacji projektowej, opinii geotechnicznej i specyfikacji technicznej,
2. szkody polegające na uszkodzeniu nie zagrażającym stabilności obiektu budowlanego np. uszkodzenia powierzchniowe,
3. koszty robót dodatkowych, których zastosowanie stało się konieczne w czasie trwania okresu ubezpieczenia, w wyniku zaleceń projektanta lub inspektora nadzoru mających na celu zastosowanie środków zapobiegających wystąpieniu szkody lub służących do zmniejszenia jej rozmiarów.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 121 - Postanowienia specjalne dotyczące palowania i budowy ścian oporowych, szczelinowych i szczełnych

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel nie pokryje Ubezpieczającemu kosztów poniesionych na:

1. wymianę lub prostowanie pali lub elementów ścian oporowych, szczelinowych i szczełnych:
  - a) które uległy przemieszczeniu lub zostały błędnie rozmieszczone albo zaklinowały się podczas ich wykonywania,
  - b) które zostały utracone lub pozostawione w gruncie albo uszkodzone podczas wbijania lub wyciągania,
  - c) albo które są unieruchomione lub zniszczone w wyniku uszkodzenia sprzętu do palowania lub do wykonywania ścian szczelinowych i oporowych,
2. naprawienie niespójnych lub rozszczelnionych pali ścianki szczełnej (grodzic) oraz naprawę niewłaściwie spasowanych elementów ścianki szczełnej, szczełnej i oporowej,
3. usunięcie wszelkich przecieków lub skutków przenikania materiału jakiegokolwiek rodzaju,
4. wypełnienie pustych przestrzeni lub wymianę utraconego bentonitu,
5. poniesionych w przypadku, gdy jakiegokolwiek pale lub elementy ścianki szczełnej, szczełnej lub oporowej nie przeszły z wynikiem pozytywnym testów obciążeniowych lub w przeciwnym razie nie osiągnęły projektowanej nośności,
6. przywrócenia profili lub wymiarów.

Niniejsza klauzula nie ma zastosowania w przypadku szkód spowodowanych przez ryzyka naturalne.

III. KLAUZULE DLA KONTRAKTÓW MONTAŻOWYCH (EAR)

Klauzula nr 200 - Pokrycie ryzyka producenta

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że zakres ochrony ubezpieczeniowej wynikający z owu, z Sekcji I dotyczącej ubezpieczenia mienia, zostaje rozszerzony o szkody w przedmiocie robót kontraktowych (objętych ubezpieczeniem) powstałe na skutek wady projektowej, wady materiałowej i/lub odlewniczej. Elementy wadliwie zaprojektowane, wadliwie wykonane lub wykonane z użyciem wadliwych materiałów/prefabrykatów, będące przyczyną szkody, nie są objęte ochroną ubezpieczeniową.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 201 - Pokrycie okresu gwarancji/rękąmi

Na podstawie niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel udziela ochrony za szkodę w ubezpieczonych robotach budowlanych/montażowych, powstałą w okresie gwarancji/rękąmi jeśli powstała wskutek błędów w montażu, wadliwego projektu, wadliwego materiału lub wykonania.

Z ochrony ubezpieczeniowej wyłączone są koszty, które Ubezpieczający/Ubezpieczony mógłby ponieść w celu naprawienia wady będącej przyczyną szkody, jeżeli wada ta została odkryta przed wystąpieniem szkody.

Niniejsze rozszerzenie nie pokrywa szkód powstałych w wyniku pożaru, wybuchu lub siły wyższej.

Okres obowiązywania niniejszej klauzuli ustalony jest w umowie ubezpieczenia i rozpoczyna się od dnia końcowego odbioru robót przez Inwestora i/lub rozpoczęcia użytkowania/eksploatacji.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 202 - Ubezpieczenie maszyn i urządzeń służących do realizacji robót budowlanych/montażowych

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o szkody w maszynach i urządzeniach budowlanych/montażowych wyszczególnionych w załączonym wykazie, z wyłączeniem:

1. szkód powstałych wskutek awarii mechanicznej lub elektrycznej, defektu, zepsucia się, zamarznięcia płynów chłodzących lub innych, niewłaściwego smarowania lub braku środka smarnego albo chłodzącego, lecz jeżeli wskutek powyższych przyczyn powstanie wypadek powodujący szkodę w zewnętrznych elementach maszyny/urządzenia, to szkoda taka będzie podlegać odszkodowaniu,
2. szkód w pojazdach podlegających rejestracji i dopuszczonych do ruchu na drogach publicznych, pojazdach wodnych lub statkach powietrznych.

Suma ubezpieczenia maszyn/urządzeń odpowiada ich wartości odtworzeniowej, która oznacza wszystkie koszty zastąpienia każdej ubezpieczonej jednostki nową jednostką takiej samej wydajności, pojemności i mocy.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: suma ubezpieczenia/limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 203 - Wyłączenie dotyczące maszyn, urządzeń i elementów wcześniej używanych

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel nie wypłaci odszkodowania za szkodę w używanych wcześniej maszynach, urządzeniach i elementach:

1. wynikłą z wcześniejszego używania,
2. wynikłą z demontażu (jeżeli demontaż nie jest włączony do umowy),
3. powstałą we wszelkich częściach niemetalowych.

Klauzula nr 204 - Postanowienia specjalne (1) dla przemysłu przetwórstwa węglowodorów

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że do umowy dołącza się następującą klauzulę:

Od chwili wprowadzenia do instalacji jakichkolwiek węglowodorów:

1. w umowie ubezpieczenia ustala się franszyzę redukcyjną dotyczącą Sekcji I owu (ubezpieczenie mienia), stosowaną również do szkód spowodowanych przez pożar i wybuch.
2. Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody:
  - a) w katalizatorach, chyba że zostały włączone do ubezpieczenia klauzulą 205,
  - b) w urządzeniach do reformingu, spowodowane przez przegrzanie lub pęknięcie rur, węży lub przewodów,
  - c) w ubezpieczonym zakładzie, powstałe wskutek przegrzania lub pęknięcia w następstwie reakcji egzotermicznej,

- d) w ubezpieczonym zakładzie, powstałe wskutek nieprzestrzegania ustalonych wcześniej technologii, albo wskutek wyłączenia urządzeń zabezpieczających, jak również za szkody wyrządzone osobom trzecim powstałe wskutek wyżej wymienionych zdarzeń.

Klauzula nr 205 - Postanowienia specjalne (2) dla przemysłu przetwórstwa węglowodorów

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że po opłaceniu przez Ubezpieczającego dodatkowej składki, lit. a) punktu 2 klauzuli nr 204 dla przemysłu przetwórstwa węglowodorów zostanie zastąpiona następującą treścią:

„w katalizatorach, chyba że ich uszkodzenie zostało spowodowane przez szkodę w ubezpieczonym zakładzie i/lub urządzeniu, która podlega odszkodowaniu na podstawie zawartej umowy ubezpieczenia”.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 206 - Postanowienia specjalne dotyczące środków zabezpieczenia przeciwpożarowego na terenie montażu oraz środków służących do zwalczania pożaru

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie za szkodę spowodowaną przez pożar lub wybuch. Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za zdarzenia będące następstwem prowadzenia prac niezgodnie z obowiązującym prawem (przepisami prawa budowlanego, przepisami p.poż oraz przepisami dotyczącymi prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo). Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkody będące następstwem naruszenia przez Ubezpieczonych poniższych obowiązków (chyba że niedopełnienie poniższych obowiązków nie miało wpływu na powstanie szkody):

- 1) wraz z postępem prac wprowadzany jest odpowiedni sprzęt przeciwpożarowy i środki gaśnicze, dostępne i możliwe do użycia w każdej chwili,
- 2) składowanie materiałów budowlanych i/lub montażowych jest prowadzone z podziałem na jednostki o wartości nie przekraczającej wartości jak w pkt 10), a pojedyncze jednostki znajdują się w odległości minimalnej 50m od siebie lub oddzielone ścianami ogniowymi,
- 3) wszystkie materiały palne są składowane w odpowiedniej, bezpiecznej odległości od budowanej lub montowanej konstrukcji oraz od miejsca wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo,
- 4) w chwili rozpoczęcia testów wszystkie, zgodne z projektem środki gaśnicze są zainstalowane i gotowe do użycia w każdej chwili,
- 5) odpadki są usuwane regularnie, we wszystkich pomieszczeniach i obiektach, na których trwają prace wyposażeniowe, są oczyszczane z palnych odpadków codziennie po zakończeniu pracy,
- 6) „system pozwoleń na prace pożarowo niebezpieczne” jest stosowany rygorystycznie dla wszystkich wykonawców zatrudnionych przy pracach niebezpiecznych pożarowo, takich jak np.: kruszenie, cięcie i spawanie, smołowanie, inne prace związane z użyciem otwartego ognia lub wysokiej temperatury. Prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane wyłącznie w obecności co najmniej jednego odpowiednio przeszkolonego pracownika wyposażonego w podręczny sprzęt gaśniczy. Miejsce prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo jest kontrolowane po godzinie od zakończenia pracy,
- 7) wprowadzone są i uaktualniane w miarę potrzeby - plan zabezpieczenia przeciwpożarowego oraz instrukcja postępowania na wypadek pożaru,
- 8) wszyscy pracownicy uczestniczą w realizacji kontraktu przed przystąpieniem do pracy posiadają udokumentowane przeszkolenie z zakresu postępowania w przypadku powstania pożaru,
- 9) Pojedyncze jednostki znajdują się w odległości minimalnej 50m od siebie lub są oddzielone ścianami ogniowymi,
- 10) Wartość jednostki składowanego mienia określona jest w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 207 - Postanowienia specjalne dotyczące obiektów pomocniczych

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie za szkody w obiektach pomocniczych, za które uważa się obiekty socjalne, magazynowe, warsztatowe, biurowe, spowodowane przez pożar lub powódź. Ubezpieczeniem nie są objęte obiekty znajdujące się poniżej najwyższego poziomu wody zarejestrowanego w danej okolicy w ciągu ostatnich 10 lat, a poszczególne obiekty tymczasowo są usytuowane poniżej minimalnej odległości 50m od siebie i nie oddzielone ścianami ogniowymi.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, maksymalna wartość jednostki składowania mienia (magazynewania) oraz obiektów pomocniczych franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 208 dotycząca SEKCJI II - Postanowienia specjalne dotyczące podziemnych kabli, rurociągów i innych instalacji

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie za szkodę w istniejących podziemnych kablach, rurociągach lub instalacjach. Ubezpieczyciel nie wypłaci odszkodowania jeżeli szkoda jest następstwem braku konsultacji, jeżeli

konsultacje były wymagane zgodnie z przepisami prawa, w okresie poprzedzającym rozpoczęcie prac. Odszkodowanie obejmuje wyłącznie koszty naprawy zniszczonych lub uszkodzonych instalacji określonych powyżej, z wyłączeniem utraconych korzyści, kar umownych i strat spowodowanych opóźnieniem, niespełnieniem, nienależytym wykonaniem bądź utratą kontraktu i rynku.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 209 dotycząca SEKCJI II - Wyłączenie szkód w planach, lasach i uprawach

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia oraz innych postanowień lub załączników do umowy ubezpieczenia uzgodniono, że Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkodę lub za spowodowanie szkody w planach, lasach lub jakichkolwiek uprawach w czasie wykonywania robót budowlanych/montażowych.

Klauzula nr 211 - Pokrycie szkód w elementach paliwa jądrowego

Postanawia się z zastrzeżeniem innych postanowień umowy ubezpieczenia, że zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o szkody w elementach paliwa jądrowego, zgodnie z poniższymi warunkami.

1. Definicja

Element paliwa składa się z:

- a) paliwa właściwego (materiału rozszczepialnego),
- b) osłony,
- c) struktury wzmacniającej.

2. Okres odpowiedzialności Ubezpieczyciela

Ochrona ubezpieczeniowa istnieje wyłącznie w okresie trwania ochrony dla całej umowy ubezpieczenia i rozpoczyna się z chwilą rozładowania na terenie montażu, a kończy z chwilą, gdy dany element zostanie umieszczony we właściwym miejscu w komorze ciśnieniowej reaktora.

3. Odszkodowanie

W przypadku szkody w mieniu wszystkie wydatki poniesione na jej naprawienie zostaną pokryte, po potrąceniu franszyzy redukcyjnej. Do wydatków podlegających odszkodowaniu zalicza się między innymi:

- a) koszty wydzielenia paliwa ze zniszczonego elementu i koszty jego przeglądu i składowania,
- b) koszty naprawienia osłony lub struktury wzmacniającej,
- c) koszty regeneracji uszkodzonego materiału paliwa,
- d) koszty wymiany zniszczonego lub uszkodzonego materiału paliwa,
- e) koszty zmontowania materiału paliwa, osłony lub struktury wzmacniającej w kompletny element,
- f) koszty transportu i ubezpieczenia, z włączeniem kosztów poniesionych na otrzymanie koniecznych zezwoleń na import i transport.

W żadnym wypadku odszkodowanie za jakikolwiek uszkodzony element paliwa nie przekroczy stosunku sumy ubezpieczenia do wartości, która powinna być zadeklarowana.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 212 - Pokrycie kosztów odkażenia

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że po opłaceniu przez Ubezpieczającego dodatkowej składki zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o dodatkowe koszty odkażenia elementów, które stały się radioaktywne wskutek zwykłego użytkowania i zostały zniszczone lub uszkodzone wskutek szkody podlegającej odszkodowaniu na podstawie zawartej umowy ubezpieczenia.

Za koszty odkażenia uważa się:

1. wydatki poniesione zanim stało się możliwe odpowiednie naprawienie szkody, tj. koszty odkażenia elementów narażonych na działanie promieniowania jonizującego podczas zwykłego użytkowania,
2. wydatki poniesione w celu dotarcia do zniszczonych lub uszkodzonych elementów poprzez usunięcie i wymianę osłon i ścian zabezpieczających,
3. wydatki poniesione w celu zabezpieczenia personelu wykonującego czynności naprawcze, tj. wydatki na odzież ochronną, przerwy w czasie pracy lub innego typu środki zmniejszające zagrożenie skażenia radioaktywnego,
4. dodatkowe wydatki poniesione wskutek niemożności naprawienia zniszczonych lub uszkodzonych elementów i zaistnienia konieczności ich wymiany w wyniku skażenia powstałego podczas zwykłego użytkowania,
5. wydatki poniesione na wymagane testy, kontrole i inspekcje obowiązkowe po usunięciu szkody,
6. wydatki poniesione na usunięcie i unieszkodliwienie odpadów radioaktywnych.

Określony limit odpowiedzialności nie odnosi się do kosztów zwykłych napraw zniszczonych lub uszkodzonych elementów ubezpieczonych na podstawie owu, sekcji I dotyczącej

szkód w mieniu.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 213 - Ubezpieczenie komory ciśnieniowej reaktora wraz z elementami wewnętrznymi

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o szkody w komorze ciśnieniowej reaktora lub elementach wewnętrznych (z wyłączeniem elementów paliwa i elementów pochłaniających*). Nie wprowadza się rozróżnienia pomiędzy kosztami napraw konwencjonalnych a kosztami odkażania. Wymiary zewnętrznych ścian komory ciśnieniowej uwidocznione są na szkicu, będącym załącznikiem do umowy ubezpieczenia.

*) Elementy paliwa:

- paliwo (materiał rozszczepialny),
- osłona,
- struktura wzmacniająca.

Elementy pochłaniające:

- przęty awaryjne, kontrolne, kompensacyjne wraz z materiałami struktury.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 214 - Wyłączenie szkód spowodowanych osiadaniem gruntu wskutek niewłaściwego zagęszczenia

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za straty spowodowane osiadaniem gruntu, jeżeli zostały spowodowane niewystarczającym zagęszczeniem lub polepszeniem właściwości podłoża poprzez nieprawidłowe lub niewystarczające palowanie.

Klauzula nr 216 - Istniejące mienie (w sąsiedztwie prowadzonych robót montażowych) należące do inwestora za które Ubezpieczający jest odpowiedzialny

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że zakres ubezpieczenia wynikający z owu, z Sekcji I dotyczącej ubezpieczenia mienia, zostaje rozszerzony o szkody w mieniu istniejącym należącym do inwestora za które Ubezpieczający jest odpowiedzialny, jeżeli szkody te zostały spowodowane przez lub powstały w wyniku prowadzonych robót budowlanych/montażowych objętych ochroną ubezpieczeniową w ramach Sekcji I.

Ubezpieczone mienie - opis obiektu budowlanego znajduje się w umowie ubezpieczenia.

Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie w wartościach rzeczywistych za szkodę w ubezpieczonym mieniu. Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody będące następstwem nie zastosowania w okresie poprzedzającym rozpoczęcie robót budowlanych/montażowych niezbędnych środków zabezpieczających zgodnie z dokumentacją projektową, opinią geotechniczną i specyfikacją techniczną.

W odniesieniu do szkód spowodowanych wibracją albo usunięciem lub osłabieniem elementów nośnych Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie za szkodę powstałą wskutek całkowitego lub częściowego zaważenia się ubezpieczonych obiektów budowlanych, z wyłączeniem szkód polegających na uszkodzeniu nie zagrażającym ich stabilności (np. szkód powierzchniowych).

Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za:

1. szkody spowodowane nie wykonaniem robót zabezpieczających przewidzianych w dokumentacji projektowej, opinii geotechnicznej i specyfikacji technicznej,
2. szkody polegające na uszkodzeniu nie zagrażającym stabilności obiektu budowlanego np. uszkodzenia powierzchniowe,
3. koszty robót dodatkowych, których zastosowanie stało się konieczne w czasie trwania okresu ubezpieczenia, w wyniku zaleceń projektanta lub inspektora nadzoru mających na celu zastosowanie środków zapobiegających wystąpieniu szkody lub służących do zmniejszenia jej rozmiarów.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 217 - Postanowienia specjalne dotyczące otwartych rowów podczas kładzenia rurociągów, przewodów i kabli

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie za szkodę powstałą na odcinku do długości L określonym w umowie ubezpieczenia, w robotach linowych, zaistniałą w całkowicie lub częściowo otwartych rowach i elementach znajdujących się wewnątrz nich, spowodowaną przez wiatr o prędkości nie mniejszej niż 24,5 m/s, deszcz, powódź, działanie piasku lub błota, erozję, zapadnięcie się, zalanie lub wypłynięcie rur, przewodów lub kabli, niezależnie od stanu zaawansowania ubezpieczonych prac i faktycznego czynnego frontu robót. Odszkodowanie za jedno zdarzenie zostanie ograniczone do kosztów naprawy odcinka o długości L określonego powyżej i będzie wyliczone jako średni koszt naprawy odcinka o długości L w stosunku do kosztów naprawy całego uszkodzonego odcinka czynnego frontu robót.

Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkody wynikające z naruszenia przez Ubezpieczonego poniższych obowiązków (chyba że niedopełnienie poniższych obowiązków nie miało wpływu na powstanie szkody):

1. rury natychmiast po ich położeniu, zostały zabezpieczone w taki sposób, że nie mogą być przemieszczone wskutek zalania rowu,
2. rury natychmiast po ich położeniu, zostały zamknięte w celu uniemożliwienia dostępu wody, mułu lub innych tego typu substancji,
3. rowy zawierające odcinki rur poddane testom ciśnieniowym zostały wypełnione tak szybko, jak to możliwe po zakończeniu testów, przy uwzględnieniu szczególnych wymogów technicznych dotyczących zasypywania wykopów.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: długość odcinka L, limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 218 - Pokrycie kosztów odnalezienia przecieku podczas kładzenia rurociągów

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel wypłaci dodatkowo odszkodowanie za:

1. koszty odnalezienia przecieku wykrytego podczas testu hydrostatycznego (z włączeniem kosztów wypożyczenia specjalistycznego sprzętu, jego eksploatacji i transportu),
2. koszty robót ziemnych prowadzonych w wykopie nieuszkodzonym, niezbędnych w celu wykrycia i usunięcia przecieku – tj. odkrycie warstwy ziemi, odsłonięcie rurociągu i ponowne zasypanie, pod warunkiem, że:
  - a) przeciek został spowodowany zdarzeniem podlegającym odszkodowaniu lub wadliwym wykonaniem robót na terenie budowy,
  - b) 50% szwów spawalniczych zostało prześwietlonych promieniami roentgena i wszelkie wykryte usterki zostały usunięte.

Koszty wynikłe z wadliwej naprawy szwów spawalniczych są wyłączone z zakresu ubezpieczenia.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 219 - Postanowienia specjalne dotyczące poziomego wiercenia kierunkowego dla rurociągów pod dnami rzek, nasypami kolejowymi, ulicami itd.

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie do wysokości sumy ubezpieczenia lub limitu odpowiedzialności ustalonego poniżej za szkodę wynikłą podczas poziomego wiercenia kierunkowego (przewierć w horyzontalnych) przy przejściach rur, przewodów lub rurociągów pod przeszkodami terenowymi (np. rzeka, jezioro) lub obiektami budowlanymi (np. kanał, droga, linia kolejowa, nasyp), wyłącznie, gdy analiza gruntu (próbki gleby, wiercenia próbne, analizy ziarnistości itp.), wymagana dla właściwego przeprowadzenia operacji wiercenia zgodna z najnowszymi standardami technicznymi, została przeprowadzona przed rozpoczęciem prac oraz gdy Ubezpieczający/Ubezpieczony ma doświadczenie w technice wiercenia.

Uzgodniono, że Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkody spowodowane lub wynikające z:

1. omińnięciu docelowego punktu wiercenia, odchyleniu od zgodnego z planem kierunku,
2. utraty lub zmiany szlamu wierceniowego,
3. uszkodzenia zewnętrznej izolacji rurociągu w obszarze poziomego wiercenia kierunkowego.

Na sumę ubezpieczenia składa się: koszty wiercenia + wartość materiału rurociągu, który ma być wprowadzony + koszty pracy sprzętu do odwiertu.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: suma ubezpieczenia/limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 220 - Transport lądowy

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy oraz po opłaceniu przez Ubezpieczającego dodatkowej składki uzgodniono, że zakres ubezpieczenia wynikający z owu, z sekcji dotyczącej ubezpieczenia mienia, zostaje rozszerzony o szkody w mieniu (łącznie):

1. transportowanym na miejsce budowy drogą lądową w ramach terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
2. spowodowane przez kolizję, uderzenie, powódź, trzęsienie ziemi, osunięcie się ziemi lub skały, zapadanie się ziemi, kradzież z włamaniem lub pożar.

Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkody będące następstwem nieprawidłowego opakowania mienia lub przygotowania do transportu (z włączeniem rozmieszczenia ładunku).

Jeżeli konieczne jest składowanie mienia poza terenem montażu, dodaje się również klauzule nr 206 i 207.

W umowie ubezpieczenia ustalone są: limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia/pojazdy/transporty w okresie ubezpieczenia, franszyza redukcyjna na jedno zdarzenie oraz dodatkowa składka.

Klauzula nr 221 - Postanowienia specjalne dotyczące środków bezpieczeństwa ze względu na ryzyko opadów atmosferycznych, powodzi i zalania

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel wypłaci odszkodowanie za szkody spowodowane przez opady, powódź lub zalanie. Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody będące następstwem niezastosowania odpowiednich środków bezpieczeństwa w projekcie i podczas wykonywania robót.

Odpowiednie środki bezpieczeństwa oznaczają, że uwzględniono dziesięcioletni statystyczny okres powtarzania się powodzi, zalania i silnych opadów dla ubezpieczonej lokalizacji i całego okresu ubezpieczenia na podstawie statystyk sporządzonych przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

Szkoda lub odpowiedzialność wynika z nie użycia przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia i zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, nie podlega odszkodowaniu.

Klauzula nr 222 - Wyłączenie szkód i odpowiedzialności wynikłej z poziomego wiercenia kierunkowego

Z zachowaniem ogólnych warunków ubezpieczenia i innych postanowień lub załączników do umowy uzgodniono, że Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkody ani nie przejmie odpowiedzialności za straty:

1. wynikłe z poziomego wiercenia kierunkowego,
2. dotyczące samych rurociągów w obszarze tras wytyczonych przez poziome wiercenie kierunkowe

Jeśli czynności dystrybucyjne w związku z proponowanym zawarciem umowy ubezpieczenia wykonuje pracownik InterRisk, pracownik otrzymuje z tego tytułu wynagrodzenie zasadnicze lub zasadnicze oraz zmienne uwzględnione w kwocie składki ubezpieczeniowej.

W przypadku gdy czynności dystrybucyjne w związku z proponowanym zawarciem umowy ubezpieczenia wykonuje agent ubezpieczeniowy, agent jest zobowiązany poinformować klienta o charakterze otrzymywanego wynagrodzenia, a w przypadku gdy honorarium jest płacone bezpośrednio przez klienta – o jego kwocie.